

DIRVA

THE FIELD

Nr. 4
Sausio-January 13, 1956
Cleveland, Ohio

Virš vakariečių galvų reikia trečio sputniko...

Pasikalbėjimas su Lietuvos Nepriklausomybės Talkos pirmininku Vincu Rasteniu

MASKVAI PIGIAI ATSEINA ROKOSOVSKIO KILNOJIMAS, BET DAUG GĄSDINIMŲ IR KALBŲ SUKELIA VAKARIEČIUOSE. — AMERIKA STRATEGINIAIS SUMETIMAIS AKIS KREIPIA Į ISPANIJĄ. — KAIRO KONFERENCIJOS PAMOKA. — VYSK. K. PALTAROKO MIRTIS TAIP PAT ISNAUDOTA SOVIETISKAI PROPAGANDAI.

E. ČEKIENĖ

— Kaip žinia, š. m. sausio 3 d. sovietai atšaukė iš Turkijos-Rusijos pasienio maršalą K. K. Rokosovskį ir paskyrė jį krašto apsaugos ministeriu, motyvuodami, jog tai daroma dėl to, kad vidurio rytuose karo pavojus esąs praėjęs.

Ar visa tai nėra tik naujas sovietų noras bei metodas nukreipti laisvojo pasaulio dėmesį, kad netrukdytų patiems stiprintis? Ar gal tai jų koks nors vidaus sukrėtimas?

— Amerika siuntė savo laivyną arabų pakrantėn, turkai rengė manevers, o sovietai savo militarinę demonstraciją atliko daug paprasčiau ir pigiau: jie nusiuntė Užkaukazin tik vieną maršalą. Kariuomenės kilnoti jiems nereikėjo, nes ji ten visą laiką yra.

Atšaukdami Rokosovskį Maskvon, sovietai vėl visai pigiu būdu pagarsino savo "taikungumo demonstraciją", nes masės nekreipia dėmesio į tai, kad Rokosovskis nepasiešė su savim Užkaukazo armijos.

Tai yra virtuoziskas mažų priemonių panaudojimas dideliu propagandiniam garsui sukelti.

Politikų ir strategų ta propaganda, žinoma, nesuklaidins, bet masėse ji palieka pėdsakų.

Tos militarinės demonstracijos proga gal ir buvo patogi Rokosovskui dėl viso ko iš Maskvos atitolinti kaip tik tuo metu, kada buvo užsimota likviduoti Zukovą. Bet dabar, kai ta operacija atlikta — girdėti, kad Zukovas jau esąs paskirtas į kažkokią nežymią tarnybą Sibire — Rokosovskio grąžinimas Maskvon galėtų būti suprantamas greičiau kaip apsimanimo, o ne naujos krizės ženklas.

— Kaip New York Times (š. m., sausio 4 d.) rašo, į Ispaniją yra siunčiamas generolas M. D. Taylor padėti pertvarkyti, sumoderninti Ispanijos armiją. Ar Tamstos nuomone, šiam žygiui pagreitinti nepadarė Amerikai įtakos Kairo konferencija?

— Dėl Europinių sąjungininkų, ypač prancūzų dėsimo ir nepajėgumo įvykdyti išpareigojimus. Šiaurės Atlanto Sąjungai, Amerika jau seniai strateginiais sumetimais kreipia akį į Ispaniją. Generolo Taylora lankymasis Ispanijoje ryšium su ten numatoma kariuomenės reorganizacijos programa greičiausia buvo numatyta anksčiau, negu išryškėjo Kairo konferencijos pobūdis.

Amerikos bendradarbiavimas šia prasme net ir su Ispanija luidija, kad tebegalioja nusistatymas būti pasirėngus sovietinę agresiją atremti, jeigu reikės, net ir karinėmis priemonėmis, nors ir stengiamasi išbandyti visas vadinamąsias taikingas priemones.

— Ar Kairo konferencija, kurioje dideliu svoriu dalyvauja

sovietai, neprivers laisvąjį pasaulį surealinti savo tarptautinę politiką jų atžvilgiu?

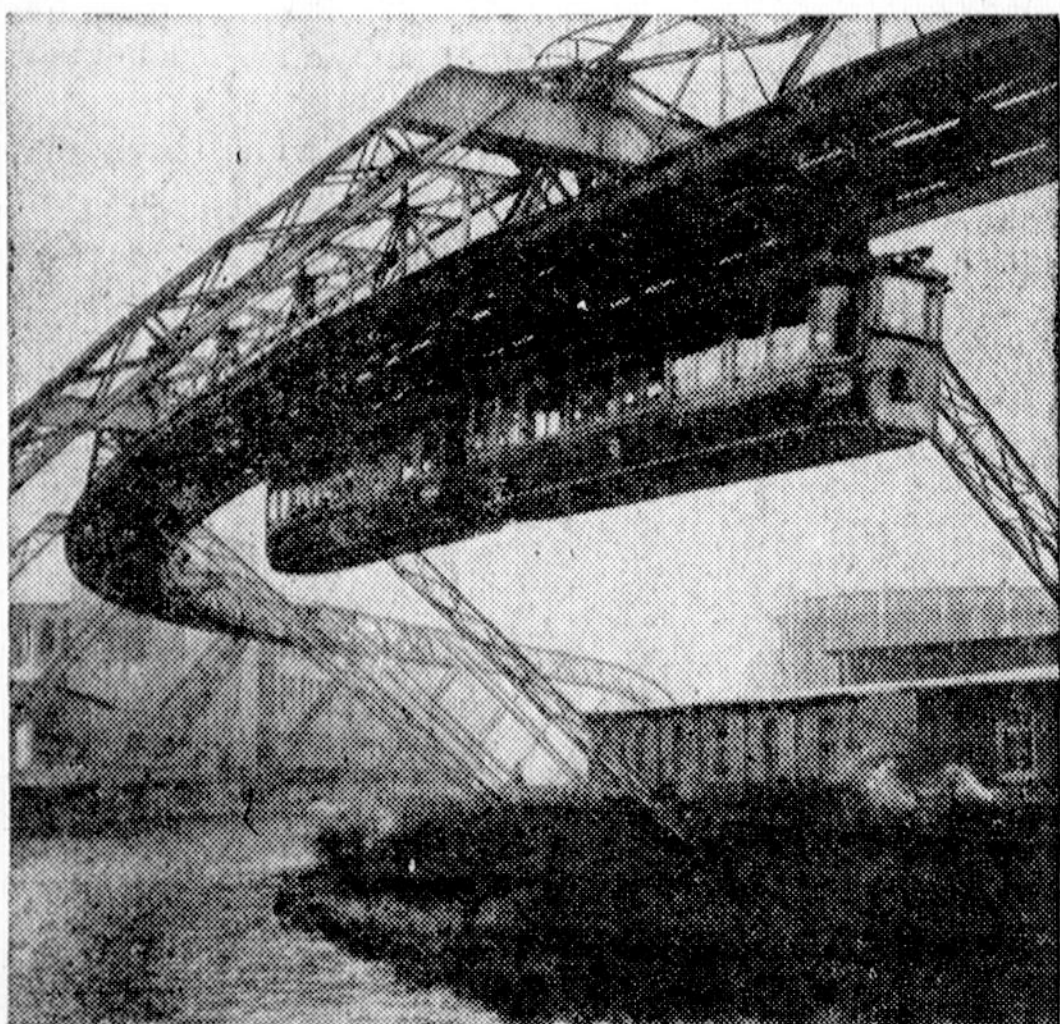
— Kairo konferencija yra tik vienas iš pavyzdžių, kaip vadinamąsias taikingas priemones sovietai sugeba išnaudoti geriau, negu Vakarai. Jie tas priemones naudoja ofenzyviškai, o Vakarai — tik defenzyviškai. Atrodo, kad "sputnikai" Vakarams, ypač Amerikai, yra padarę daugiau įspūdžio, negu Kairo ar kita panaši konferencija yra kada padariusi. Jei iš viso Vakaruose nebuvo ryžto elgtis ofenzyviškai, juo labiau sunku to tikėtis, kai, gal ir nepagrįstai, susvyravo pasitikėjimas savo jėgos pranašumu. Turbūt, kol tas pasitikėjimas nebus atitiestas, visos kitos priemonės bus delsiamos pobūdžio, nevengiant net ir labai nežalonų nusileidimų.

Jėgas stiprinti, atrodo, geriausiai skatina stiprus ambicijos užgavimas. Gaila, kad Chruščiovas naujų metų sveikinimus Vakarų valstybių galvoms išsiuntinėjo telegrafu, o ne trečiu "sputniku".

— Ką reiškia, kad Maskva per radiją taip plačiai pranešė apie vyskupo Paltaroko mirtį?

— Tai tik viena grandis iš ilgos grandinės pastangų įtikinti užsieniuose gyvenančius lietuvius, kad sovietų valdžia net ir Bažnyčios laisvės Lietuvoje nevaržanti. Stengiamasi sudaryti įspūdį, kad vyskupai Lietuvoje net bendradarbiauja su režimu, ypač vadinamosios taikos propagandos srity.

Tam tikra "koegzistencija", matyti, yra, ir vysk. Paltarokas joje irgi turėjo turėti tam tikrą vaidmenį. Tačiau tikra tiesa apie tos "koegzistencijos" aplinkybes ir sąlygas galės paaiškėti ne anksčiau, kaip tik toms aplinkybėms Lietuvoje visiškai išnykus. Tos "koegzistencijos" tragikonišką pusę čia gal būti tik numanoma, bet ne Maskvos radijas ją nušviečia.

Kada JAV miestai kaskart vis labiau užkemsami automobiliais, susisiekimo specialistų akys krypta į tokį kabančią traukinį, kuris jau 50 m. sukaktį švenčia. Tai Wuppertalio, Vakarų Vokietijos, kabančias traukiny.

Maj. gen. John B. Medaris yra numatomas atsistatydinti iš JAV raketų viršininko gen. Gavin vietai.

RODUNĖS LIETUVIAI

Rodunės apylinkės jau prieš 60 metų garsėjo lietuvių kovomis dėl išsilaikymo. Tada kovota daugiausia bažnyčiose, per kurias vyko to krašto lietuvių lenkinimas. Nenurimo tie žmonės ir lenkų valdymo laikais. Nesant kitų galimybių, jie tenai bent lietuviškų vaikų darželių kaimuose turėjo prisistiegti.

Dabartiniais laikais tas kraštas tapo įjungtas į Gudijos ribas ir ilgą laiką apie lietuvių likimą tenai nieko nebuvo girdima, apie juos bent viešai nebuvo kalbama. Tik prieš porą metų Lietuvoje pradėta didžiulė, kad vadinamosios Tarybinės Baltarusijos (Gudijos) ribose lietuviams susidarė galimybių atidaryti keletą lietuviškų mokyklų. Viena tokia mokykla yra Pelėsos kaime, apie 10 kilometrų į pietus nuo Rodunės (apie 20 km. į vakarus nuo Lydos).

Kraštotyrininkai, ar lietuvių kalbos tarmių tyrinėtojai iš Vilniaus kada nekada aplanko tas nuo Lietuvos atjungtas etnografinės Lietuvos vietas ir paskelbia įdomių įspūdžių.

Prieš pat Naujus Metus Rodunės apylinkėse lankėse Vilniaus radijo korespondentas, kuris tarp kita ko, pasakoja pašalikalbėjimus su to krašto žmonėmis. Vienas tenai gimęs ir augęs senukas gerai atsimena, kad "pas mus žmonės visados lietuviškai kalbėjo", ir čia pat ėmęs skaičiuoti lietuviškus apylinkės kaimus. Ir jaunimas dabar vėl tenai rengias lietuviškų dainų bei lietuviškų šokių vakarus, net Žemaitės "Marčių" vaidina.

Apsilankęs jaunimo pobūvyje, korespondentas pasakoja, ką ten matęs bei girdėjęs: "Nedaug rasmės sodžių net ir Nemuno ir

Dubysos pakrantėse, kur žmonės žinotų tiek senoviškų dainų, kaip Dubinų, Leliošių ir kitų Rodunės apylinkės kaimo gyventojai". Iš tėvų išmoktosios dainos esančios liūdnos, nes liūdna buvusi tų žmonių praeitis. Dabar, žinoma, esą labai smagu gyventi...

Vilniškiai tų kraštų lankytojai visada su ilgesiu ir liūdesiu pasakoja apie tų lietuvių tautinę ištvermę, tik niekad nedrįsta kelti klausimo — tai kodėl gi toki lietuviški kraštai skiriami nuo Lietuvos taip nenatūraliai išvesta administracine siena?

NATO ATMETA BULGANINIO SIŪLYMUS

15 NATO narių vyriausybės atskiromis suderintomis notomis šią savaitę pranešė Sovietų Sąjungai, kad plautas masto konferencija turėtų įvykti tik tuo atveju, jei preliminarinių pasitarimų metu išryškėtų kokios nors susitarimo perspektyvos.

Tai bus atsakymas į Bulgani- no gruodžio 10 d. laiškus, siūlančius plautas masto "viršūnių" konferenciją esamai įtampai sumažinti.

JAV, Britanija ir Prancūzija atmetė naują sovietų "taikos ofenzyvos" žingsnį.

Praeitą savaitę Bulganas 83 valstybėms įteikė naujas notas, kuriose buvo pareikšta, kad Sovietų Sąjunga ateinančių dviejų — trijų mėnesių bėgy sušauks vyriausybės šefų konferenciją. Joje turėtų dalyvauti: 15 NATO narių, 8 rusų kontroliuojamo Varšuvos pakto valstybės ir 6 neutralios valstybės: Indija, Afganistanas, Egiptas, Jugoslavija, Švedija ir Austrija; Tolimųjų Rytų gi klausimus nagrinėjant, dalyvausianti ir komunistinė Kinija.

Konferencijos programoje esą numatyti klausimai: įgultų sumažinimas Vokietijoje, netikėtai užpuolimo kontrolė, įskaitant ir oro žvalgybos veiklą, prekybos ryšių plėtimas, karo propagandos panaikinimas, garantavimas, jog nebus panaudota jėga Vid. Rytuose. NATO komunikate pasiūlytoji užs. reik. ministerių konferencija, esą, neduotų "pozityvių rezultatų".

NAUJAS RADIO SIŪSTUVAS PRIE KARALIAUČIAUS

Pasak R. Vokietijos spaudos, sovietai pastatė naują galingą radijo siūstuvą prie Karaliaučiaus miesto. Iš jo bus siunčiamos žinios toli siekiančiomis bangomis į visas pasaulio dalis.

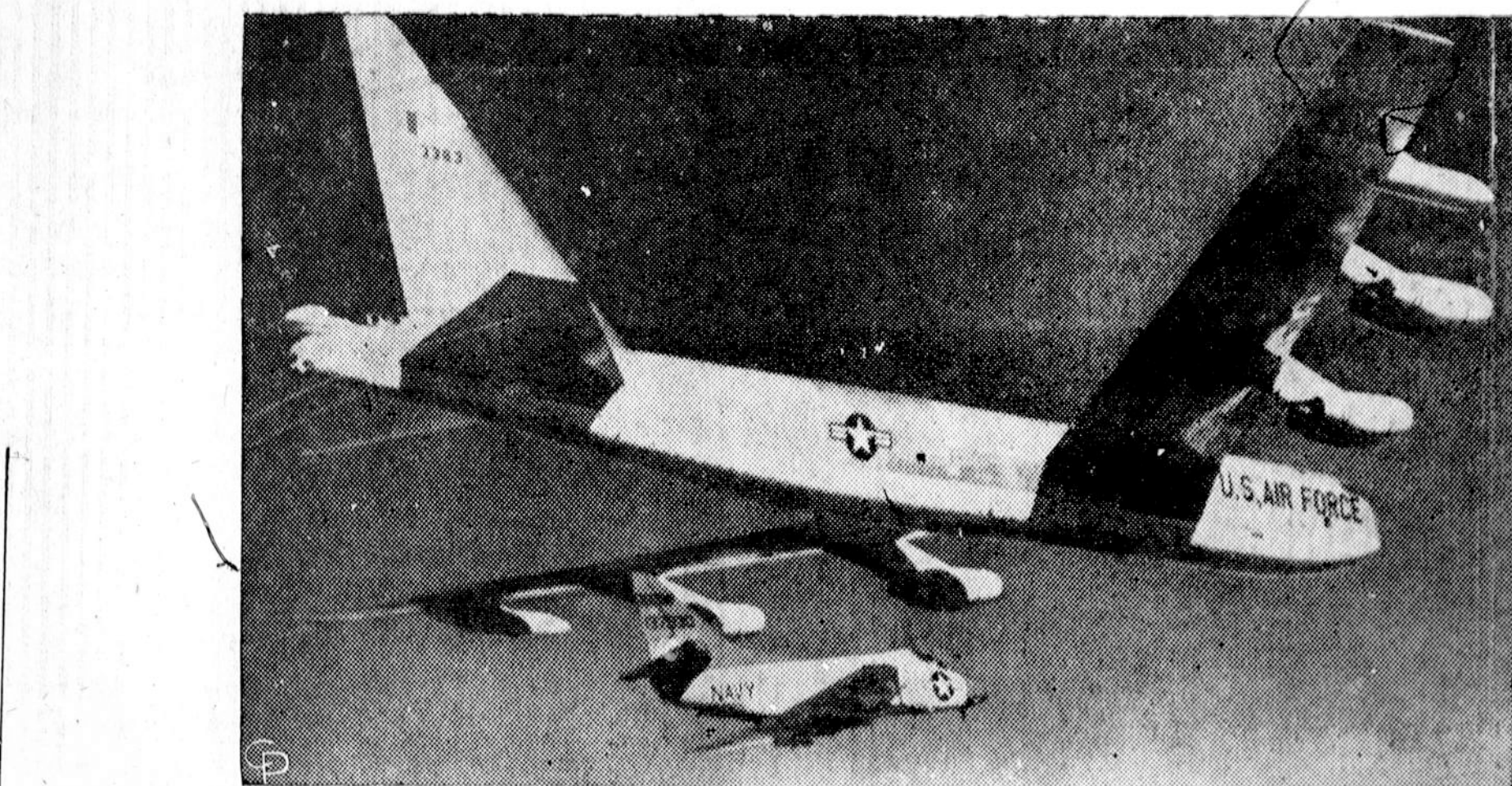
Lietuvos nepriklausomybės laikais III Reicho vadovybė buvo pastatiusi galingą radijo stotį Heilsberge, prie Alnos upės, iš kur buvo vedama radijo propaganda prieš Lietuvą dėl Klaipėdos krašto.

Atrodo, kad Heilsbergo stotis buvo sunaikinta karo pabaigoje. Heilsbergo miestas ir apylinkė dabar įeina į lenkų valdomąją sritį.

Tautinės Sąjungos pirmininkas E. Bartkus

Šį šeštadienį ir sekmadienį lankysis Detroito. Plačiau skaityk 2 psl.

Vasario 23 d. bus Washingtono. Greičiausia, kad tuo pačiu laiku aplankys Baltimorę ir Philadelphia. Vasario mėn. 25 ir 26 d. bus Brooklyne ir Newarke.

Tai didžiausias ir mažiausias JAV sprausminis kovos lėktuvas. Didysis — B-52 yra 156½ pėdų ilgio, 185 pėdų sparnų pločio ir sveria 450,000 svarų. Mažasis — A4D tik 39 pėdų ilgio, 27½ sparnų pločio ir sveria 15,000 svarų.

UŽ PENKIAS DARBO VALANDAS TIK DU SVARAI CUKRAUS

(Žinios iš Lietuvos)

Lietuvoje veikia visi trys nepriklausomybės laikais pastatyti cukraus fabrikai. Tada numatyto statyti ketvirtą fabriką lig šiol dar niekas nestatė, bet teigiama, kad tie trys esą labai patobulinti, išplėsti ir daug našesni.

Vėliausios žinios yra duotos apie Pavenčių fabriką. Čia per šį sezoną busių perdirbta 140 tūkstančių tonų cukrinių runkelių. (Tai busių du kart daugiau negu pernai).

Kasdien esą perdirbama 1,150 tonų runkelių ir gaunama 110 tonų gabalinio cukraus. Taigi šis fabrikas turėtų dirbti iš viso apie 122 dienas ir pagaminti 13,200 tonų cukraus. Tai būtų 9,56% perdirbti numatytųjų runkelių svorio.

Kiek runkelių perdirbti ir kiek cukraus pagaminti numato kiti du fabrikai, tuo tarpu nėra duomenų, tik atrodo, kad ten skaičiai numatomi mažesni, negu Pavenčiuose.

1937 metais, kai runkelių derlius buvo geriausias, tie trys fabrikai perdirbo 185,700 tonų runkelių ir pagamino 28,780 tonų cukraus, tai yra, cukrus sudarė apie 15,4% runkelių svorio.

To cukraus kiekvienam Lietuvos gyventojui tada vidutiškai teko apie 10 kg., o suvartojama buvo vidutiškai apie 17,5 kg. Taigi tarp trečdalis ir pusės viso Lietuvoje suvartojamo cukraus dar turėjo būti įvežama iš svetur.

Nėra duomenų, ar dabar į Lietuvą cukraus įvežama, ar jo dalis dar išvežama, bet apie cukraus trūkumą krautuvėse gana dažnai užsimenama. Cukraus kilogramo kaina dabar yra apie 10 rublių, tai yra nekalifikavoto darbininko apie penkių valandų uždarbis.

1937 metais cukraus kilogramas Lietuvoje buvo irgi, palyginti, brangus, litas už kilogramą, bet tai buvo tik nepilnų dviejų valandų nekalifikavoto darbininko uždarbis.

KULTŪRINĖS APRAISKOS

Gruodžio mėn. valst. akademini operos ir baletų teatro kolektyvas buvo išvykęs Maskvon — dalyvauti visos Sov. S-gos muzikinių teatrų festivaly-konkurse. Pasirodys su "nacionaline" — kaip sovietinėje spaudoje išsireiškia — opera Pilenai ir "nacionaliniu" baletu Audronė. Abu dalykai esą "artimi vienas kitam ten pavaizduotų istorinių įvykių esmę ir paties siužeto pobūdžiu".

Pasirodymas praėjus sėkmingai, jį komisija paskyrė vieną iš šešių duotųjų I laipsnio diplomų.

Pirmojo laipsnio diplomai duoti ir daliai pasirodymo dalyvių: operos solistams M. Aleškevičiūtei, J. Stasiūnui, K. Šilgalui, H. Zabulėnui, baletu artistams H. Baniui, V. Grivickui, R. Janavičiūtei, G. Sabaliauskaitėi, dir. I. Altermanui, chorm. J. Dautarui, rež. J. Gustaičiui ir dail. J. Jankui.

Teatro repertuare dabar esančios lietuviškos operos Marytė, Pilenai, baletai Ant marių kranto, Audronė, Sužadėtinė.

Tarybinių rašytojų prozos sekcijos "ataskaitiniame" susirinkime, kaip "Literatūra ir Menas" rašo, "pabrėžta, jog susirūpinimą kelia prozos nukrypimas į praeities vaizdavimą, silpnas antireliginės, kolūkinės temos plėtojimas". Taip pat skundžiamasi lėtu jaunų prozininkų augimu.

Kaip žinia, praeitais metais išėjo V. Mykolaičio-Putino Sukilėlių I t. ir J. Grusos istorinė drama "Herkus Mantas".

Poetų sekcija nutarė 1958 m. išleisti visų autorių poezijos almanachą.

Poetų sekcijos valdybą sudaro: E. Matuzevičius (pirmin.), Just. Marcinkevičius, A. Baltakis, A. Churginas ir A. Jonynas.

REIKALAUJA DIDESNIŲ SUMŲ

Aukšti armijos ir laivyno pareigūnai pareiškė senatoriams, jog reikią papildomų milijonų dolerių raketoms ir atominiams povandeniniams laivams, dar prieš prezidentui įteikiant biudžeto projektą kongresui.

Prezidentas kreipsis į kongresą pirmadienį, pateikdamas biudžeto projektą 74 bil. dol. sumai, iš kurių 40 bil. dol. numatyta gynybos reikalam.

Senato Parengties Pakomisijoje iš pareigų pasitraukęs armijos tyrinėjimų viršininkas gen. ltn. Jame Gavin ir laivyno atominų ginklų ekspertas adm. H. G. Rickover pareiškė, kad naujajame biudžete numatytos tiems reikalam sumos esančios nepakankamos ir nepagerinsiančios ligšiolinės būklės.

Toje pačioje pakomisijoje liudiję armijos laivyno ir aviacijos gen. štabų viršininkai pareiškė, ne p a s i tenkinimą planuojama Jungt. Generalinio štabo reorganizacija, vietoj dabartinio generolų triumvirato paliekiant vieną generolą.

Armijos ir laivyno pareigūnai griežtai pasipriešino numatytiems reformoms, o aviacijos gen. štabo v-kas gen. T. D. White pareiškė, kad reformos idėja esanti gera, tačiau dar nepribrendęs laikas jai vykdyti.

SĖKMINGI BANDYMAI

Cape Canaveral bandymų bazėje sėkmingai išbandyti du didieji tarpkontinentiniai ginklai: Atlas ir Navaho.

Atlas, didžioji tarpkontinentinė balistinė raketa, 92 pėdų ilgio galinti nuskraidinti įmontuotą hidrogeninę bombą 5,000 mylių ir sverianti per 100 tonų, gali skristi 10,000 mylių per valandą.

Kita panašaus tipo raketa, Titanas, šiuo metu dar nėra pa-

ruošta bandymams.

Navaho, taip pat galinti pasiekti 5,000 atstumą, skrenda tik 1000 mylių greičiu per valandą.

Armijai įsakyta paskubinti gamybą naujos, kietu kuru varomos, balistinės raketos, kuri turės pakeisti skystu kuru varomą Redstone. Jos veikimo radiusas yra 200 mylių.

MASKVA MOJA VATIKANUI

Maskvoje viešinėčiai italų "taikos partizanų" delegacijai, vadovaujamai komunisto senatoriaus C. Negarville, Sov. S-gos užs. reik. min. Gromyko pareiškė, kad Kremlius sveikintų "oficialių kontaktų su Vatikanu" atkūrimą ir nusiginklavimo labui, tuo užsimindamas, kad Maskva būtų linkusi užmegsti diplomatinis santykius su Vatikanu.

Iš Vatikano sluoksnių patirta, kad jis tartųsi su sovietais, jei Sov. S-ga atstatytų religijos laisvę.

IŠ VISUR

• Buv. Valstybės sekr. Dean Acheson smarkiai puolė George F. Kennan pasiūlymą, pagal kurį JAV, Britanija ir Sov. S-ga turėtų atitraukti savo įgulas iš Europos.

• Buv. Kanados užs. reik. min. L. B. Pearson, šiemetinis Nobelio taikos premijos laureatas, oficialioje kalboje pasiūlė, kad NATO pradėtų naujas diplomatinis derybas su Sov. S-ga.

• Venecuelos prez. M. P. Jimenez reorganizavo vyriausybę. Buv. vidaus reik. min. L. Lanz ir slaptosios policijos v-kas P. Estrada prisiglaudė užsienių pasiuntinybėse, kad vėliau galėtų pabėgti iš Venecuelos.

• Albanija paleido gruodžio 23 d. paklydusį ir dėl degalų stokos Albanijoje nusileidusį JAV aviacijos mjr. H. J. Curran. Apgadintas lėktuvas liko Albanijoje.

• Švedijos vyriausybė įteikė parlamentui rekordinį biudžetą siekiantį netoli 3 bil. dol. 16% skiriamą gynybai.

• Sov. S-ga ir Rumunija pasiūlė Urugvajui savo naftos gaminius žymiai zemesnėmis kainomis, negu jie dabar perkami iš Vakarų valstybių.

• Danijai įteiktoje notoje Bulganas pasiūlė, kad į neutraliąją, neturinčią atominų ginklų, zoną būtų įtrauktos Danija, Švedija, Norvegija ir Suomija. Ankstesniame Lenkijos pasiūlyme buvo reikalaujama neutralizuoti Vid. Europą: Vokietiją, Lenkiją ir Čekoslovakiją.

• United Press žiniomis pasaulio skaučių šefė Lady Baden-Powell sausio 2 d. paguldyta ligoninėn Portlande, Pietinėje Viktorijoje. Ji yra 70 m. amžiaus. Susirgo kelionėje po Australiją.

• Vengrijos vyriausybė uždraudė be specialaus leidimo keliauti į 15 mylių zoną Austrijos ir Jugoslavijos pasieniuose.

• Afganistanas pasirašė sutartį su Sov. S-ga, leidžiamas sovietams ieškoti naftos šaltinių savo teritorijoje.

DIRVA

Published twice-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday.
Editor: Balys Gaidžiūnas.
Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.
Subscription (per year in advance): \$8.00. Established in 1915.
Single copy — 10 cents.

Du kart savaitinis, leidžiamas VILNIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: HEnderson 1-6344. Išleis Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais.
Redaktorius: Balys Gaidžiūnas.
Antros klasės siuntis privilegija suteikta Clevelande, Ohio.
Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigtas 1915 metais.
Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Šia savaitę...

Balys Gaidžiūnas

Artinasi jubilėjinė Vasario 16-oji. Juigtinio plano, kaip ją iškilmingiau ir prasmingiau paminėti, iki šiol jokia mūsų bendrinė organizacija ir neparengė ir nepasiruošė. Buvo tik atskirų nuomonių, kad šiuos metus reikia pavadinti Nepriklausomybės metais, kaip 1920 metus vadino me Vytauto Didžiojo metais. Bet jau įpusėjome į sausio vidurį, iki šiol to siūlymo niekas neišgirdo ir ty sukurtyvinių metų specialiai neatžymėjome.

Buvo siūlymas šiais metais išleisti gerą svetimomis kalbomis knygą apie Lietuvą, pirmoje eilėje anglų kalba, o paskiau ir kitomis kalbomis. Niekas negaršina, kas tokias knygas parašymu, o vėliau išleidimu, rūpinasi. Greičiausia, kad ir čia bus pavėluota. Juk gerą knygą, ir dar gerai iliustruotą, paruošti ne taip jau lengva. O jei bus išleista eilinė brošiūra, tokia knyga mes jubilėjinį metų reikiamai neatžymėsime. Daug kas teisingai pastebi, jei jau tokia gera knyga norėjo atžymėti šiuos sukurtyvinius metus, ją jau reikėjo pradėti ruošti prieš metus, o gal ir dar anksčiau.

Vienintelis aiškus planas, kaip jubilėjinį metus atžymėti, buvo tam tikra prasme paskelbtas ALTO. Tame pagarsinime vyraavo tik naujas prašymas — duok šiais metais daugiau pinigų, jei neklustu, tai \$100,000. Niekas nepasakys, kad prašymas būtų blogas, bet tas davėjas, kuris dar iš viso savo pinigine dosniau atidaro tokiems reikalams, jau pagrįstai klausia, o kaip tie pinigai bus išiešti. Ir nereikia būti skeptiku, galvojant apie tokios sumos surinkimo nepasiekimą, kad niekas nepaaiškina, kaip tie pinigai numatyti išiešti. Kiekvienam atrodo suprantama, jei jau skelbiama surinkimo suma, tai turi būti ir tos sumos išleidimo planas.

Neabejotina, kad šiais jubilėjiniais metais ir kitos bendrinės organizacijos norės iš kiekvieno lietuvio išspausti daugiau pinigų, nes gi tikrai, be pinigų nieko neįmanoma atlikti. Bet ir šiuo atveju galioja ta pati pastaba visoms organizacijoms, kaip ir ALTO, kad su tais norais turi sekti ir paaiškinimai, kokiems tikslams tie pinigai numatyti išiešti.

Visos tokios rinkliavos, kurios bus specialiai šiais jubilėjiniais metais vykdomos, jei neturės, be norimos surinkti sumos ir jos išleidimo paaiškinimų, greičiausia, neturės pilno pasisekimo. O jei tai gali įvykti, tai dar ne kiek nevela apie tai ne tik kalbėti, bet ir išsamiai išdėstyti tai visuomenei, į kurios patriotiškuosius jausmus bus beldžiamasi.

Maskvos planas, kad į ją pavergtuosius kraštus būtų grąžinta galima daugiau tremtinių ir šiaip senųjų emigrantų, ypač iš Pietų Amerikos kraštų, pastaruoju metu labai suintensyvintas. Pačiame Vilniuje pradėtas leisti "Tėvynės Balsas" kai kurioms įstaigoms ir asmenims atsiunčiamas kas savaitę, ir net oro paštu.

KAS ir KUR

• Labai įdomi knyga "Raudonieji Vjduramžiai", kurios ilgėsnę ištrauką — Pakaruoklių maištas — spaudėme Dirvoje, jau baigiama spausdinti. Knyga turės apie 300 pusl. Ją, kai tik bus atspausdinta, bus galima įsigyti Dirvoje. Paprastam įrisime kaštuos \$3.00, gi kietais viršeliais — \$3.50.

• Evangelikų laikraštis "Svečias" praneša, kad buvusios jų bažnyčios Kybartuose ir Virbalyje per karą buvo sugriautos. Suvalkijoje nesą nė vieno evangeliko kunigo.

• Adelaide, Australijoje, veikia J. Gučiaus vadovaujama teatro studija. Ji praėjusių metų pabaigoje išleido pirmąjį mokinių laidą.

DETROIT

TAUTINIS S-GOS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

ALTS skyriaus susirinkimas įvyks sausio 18 d. 3 val. p. p. dr. J. ir Marijos Simų namuose, 2207 Oakman Blvd., prie Dexter. Susirinkime dalyvaus ir padarys pranešimą ALTS Centro Valdybos pirmininkas inž. Eugenijus Bartkus. 7 val. vakaro ten pat svečiais pagerbti įvyks pobūvis, kuriame kviečiama dalyvauti ir visas kitas tautines vietas organizacijas.

KONCERTAS

Vietos A. L. R. K. Federacijos skyrius sausio 25 d. 7 val. vakaro Hispanos Unidos salėje ruošia koncertą. Programoje — solistas V. Verikaitis ir jo vadovaujamas vyrų kvartetas. Bus šokiai ir veiks bufetas.

ATIDAROMA RADIO VALANDELE

ALBR Klubas per naujai atidarytą radijo valandėlę "LITHUANIAN VOICE" duoda transliavimas kiekvieną sekmadienį nuo 9 iki 9:30 val. ryto per radijo stotį W.G.H.B. iš Inkster, Michigan, banga 1440.

ORINIO IR KREPŠINIO VARYBOS

V. V. Sporto Apygardos moterų ir vyrų orinio ir krepšinio varžybos įvyks kovo 8-9 d.d. Detroit. Tikimasi nemažo dalyvių skaičiaus.

SUSITUOKĖ

Sausio 4 d. akademikė skautė Liuda Griškelytė ir studentas, veiklus sportininkas Algis Rugienius sukūrė šeimą. Vaisėse dalyvavo daugiau dviejų šimtų svečių. Nemaža buvo ir iš kitų vietovių. JK.

• Mūsų kaimynai estai Vakarų Vokietijoje turi 20 vargo mokyklų ir apie 200 mokinių. Latviai turi 27 vargo mokyklas su 330 mokinių.

• Iš Lietuvos gautuose laiškuose yra žinių apie buvusius atsitikimus, kada iš Amerikos gautieji siuntiniai buvo priežastim seniems žmonėms nutraukti pensijas.

• Dail. Adomas Varnas atsiuntė geriausius sveikinimus Dirvai pradėjus eiti du kartus per savaitę.

• P. J. Žiūriai, keliaudami po Fla., atsiuntė geriausius sveikinimus clevelandiečiams. Esą patenkinti oru, žuvavimu ir nauja kelinės patirtimi.

• Vasario 16 Gimnazijos vadovybė džiaugiasi, kad į kitus kraštų emigravę tos gimnazijos buvę mokytojai ir mokiniai savo aukomis gimnaziją atsimena ir joje besimokančius paremia.

• ASS 5-jon žiemos stovyklon prie Welliston, Michigane, buvo suvažinę 72 Akad. Skautų Sąjūdžio nariai-rės iš Chicago, Clevelando, Urbanos, Detroito ir kt. tolimesnių vietovių.

• Dail. V. Kasiulio paveikslų paroda Stockholme praėjo su dideliu pasisekimu. Visi išstatyti 67 paveikslai buvo nupirkti.

• Skulpt. A. Mončys pakviestas dalyvauti tarptautinėje Briuselio parodoje, kuri įvyks 1958 m. gegužės mėn.

• Dailininkai H. Salkauskas, A. Šimkūnas ir J. Mikševičius dalyvauja Contemporary Art Society of Australia rengiamoj dailės parodoje.

• Skulpt. Juozas Bakis, grįžęs iš Europos į Kanadą, ruošiasi parodai Park galerijoje, Toronte.

PHILADELPHIA

LITUANISTINIS MOKYKLOS VAKARAS

Philadelphia's šeštadieninė mokykla, prisiglaudusi Šv. Kazimiero parapijos mokykloje, gruodžio mėn. 28 d. suruošė vakarą, vaizduojantį keturių metų laikus. Perduodami pavasario, vasaros, rudenio ir žiemos nuotakas jaunieji artistai gražiai padėklavo, padainavo ir pašoko. Malonu pasidžiaugti, kad jaunieji iš pašoko ir kėlėta tautinių šokių. Reikia tikėtis, kad mažieji neužmirš mūsų tautinių šokių, ir paaugę užims vyresniųjų eiles.

Visus šeštadienines mokyklos

mokinius Kalėdų senelis apdovanojo gražiomis lietuviškomis knygtėmis. Programos pravedimui talkininkavo: muz. J. Strolia, A. Šalčiūnas ir V. Bakuckas. Vaikučius programai paruošė ir vadovavo mokyklos vedėja Br. Gasparėnienė.

Šiuo metu be p. Gasparėnienės mokykloje dirba dar mokytojai A. Šileika ir V. Muraška. Mokyklai finansiniai pagelbėti yra sudarytas tėvų komitetas: pirm. Skladaitis, sekr. Maciūnienė ir ižd. Markulienė. Gaila tik, kad visuomenė neįvertina tiek mokytojų, tiek tėvų komiteto pastangų, ir tikrai vertą pamatyti mažųjų pasirodymą savo atsilankymu mažai parėmė.

VIETOS BENDRUOMENĖS ŽINIOS

Praėjusiais metais kelių pasišventusių dėka, kuriems šiais metais metama visa kaltė už visus nepasisekimus, buvo šiaip taip sudaryta bendruomenės apylinkės valdyba, o šiemet po dviejų susirinkimų dar neturime valdybos.

Pirmas susirinkimas šauktas lapkričio mėn. nors ir buvo skaitlingesnis, bet neatsirado žmonių, norinčių įsipareigoti ir vežti sunkų bendruomenės vežimą. Kitas įvykęs gruodžio mėn. tesutaukė vos 11 asmenų, kad nebūvo ir ir kalbėti apie valdybos rinkimus.

Dabar, sausio mėn. 19 d. 3 val. p. p., Lietuvių Banko patalpose šaukiamas trečias apylinkės bendr. visuotinis susirinkimas, į kurį tikimasi, kad atsilankys visi neparadę lietuviško jausmo lietuviai ir tuo parodys, kad lietuviški reikalai stovi aukščiau srovinių išskaičiavimų ir asmeniškių ambicijų.

VASARIO 16 D. MINĖJIMAS

Nesant Bendruomenės valdybos neperpuikliausiai stovi ir Vasario 16 d. minėjimo rengimas. Gruodžio mėn. 29 d. sudarytas šventei ruošti komitetas su pirmininku prof. A. Jurskiu. Laiko yra nedaug, tai reikėtų visiems pasitempti, kad 40 metų Nepriklausomybės paskelbimo šventę būtų tinkamai paminėta. Tik gal reikėtų daugiau dėmesio atkreipti į šventės turinį ir programą, o nevertinti šventės pasisekimo Tautos Fondui surinktų aukų skaičium.

KITOS ŽINIOS

Aktyvus Tautinės S-gos narys Algirdas Jonys Januškevičius naujųjų metų išvakarėse savo artimųjų tarpe atšventė 50 metų sukaktį. Pažymėtina, kad jo tėvelis 1957 m. liepos mėn. atšventė 95 m. amž. sukaktį.

Dirvos skaitytojų skaičius Philadelphia'je nuo 1958 m. padidėjo. Dirvą užsiprenumeravo: J. Strolia, A. Dilba, Vl. Bagdo-

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galite pigia kaina atsispausdinti profesines korteles, įvairias blankas, vakarams biletus, vestuvių pakvietimus, plakatus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Telef.: HE 1-6344

navičius, S. Mockūnas ir J. Lušaitis.

Veiklus senosios kartos atstovas ir Tautinės S-gos narys A. Ivoronevičius š. m. vasario mėn. 24 d. švenčia 70 m. amžiaus sukaktį.

TORONTO

"VIENYBES" DEMONSTRACIJA, DUKART BALSUOJANT

Sausio 5 d. Toronte įvyko KLB Toronto Apylinkės Tarybos posėdis Vasario 16 d. minėjimo reikalams aptarti. Posėdyje įvyko karštos diskusijos, kam turi būti paskirtos surinktos ta proga aukos. Pasiūlymas — surinktas aukas paskirti vietos bendruomenės lietuvių išlaikymo reikalams — atrodė tikrai gražus ir visiems turėtų būti priimtinas. Pasigirsta balsai, kad tai būtų išdavimas Vliko ir panašiai. Siūloma visas minėjimo aukas perduoti Tautos Fondui. Klausimas perduotas balsavimui.

Balsuojant viešu balsavimu pasisakė 12 balsų už vieną pasiūlymą ir 12 balsų už antrą pasiūlymą, vienam susilaikius. Tėko perbalsuoti. Balsuojant antrą kartą slapta nutarta 14 balsų už tai, kad Vasario 16 minėjimo visos aukos būtų paskirtos Tautos Fondui, 11 balsų — kad būtų palikta vietos bendruomenei lietuvių išlaikymo reikalams.

Tokiu būdu Vasario 16 d. minėjimą Toronte faktiškai ruošia Tautos Fondas, nes turbūt, kaip ir praėjusiais metais, Fondo įgaliojimas paruoš minėjimo apskaičiavimą. Atsilankiusius gi į minėjimą verčia tikrai pagalvoti, ar ir kam aukoti.

Tikrai graži "vienybė" pademonstruota garbingai Lietuvos Nepriklausomybės 40 metų sukaktį paminėti. Atrodo, KLB Toronto Apylinkė ta proga pavedė vietos bendruomenės lietuvių išlaikymo reikalus Tautos Fondui.

Nenuostabu, kad tokiai padėčiai esant, girdimos bendruomenės valdomųjų organų aimanos, og daugumas Toronto lietuvių remia solidarumo mokesčio ir nesijungia į bendruomenės narius. Šiandieną Toronte priskaitoma apie 7000 lietuvių, tačiau solidarumo mokesčių didelėmis pastangomis sumoka apie 500-600 asmenų, Toronto Apylinkės Tarybos rinkimuose dalyvauja 350-400 asmenų.

Manau, šie skaičiai aiškiai parodo KLB Toronto Apylinkės stovį ir jos vadovų politiką. Kol bendruomenės vadovybėje vyauja dėsni — partinė politika anksčiau už bendruomenę, bendruomenės autoritetas nebus atstatytas. KLB Krašto Valdybos pirmininko linkėjimai — paduokim vieni kitam ranką, švėskime Vasario 16 d. minėjimą ne-susiskaldę — nustoja prasmės.

Torontietis

ROCHESTER

KULTŪRINIS PABALTIEČIŲ PASIRODYMAS

Sausio 13 d. Rochesteryje, Lietuvių Parapijos salėje, ruošiamas bendras pabaltiečių koncertas ir meno paroda. Po iškilmingo koncerto atida-

LIETUVOS TAUT. HIMNO SATELITO REIKALU

Nevieną kartą buvo keltas spaudoje klausimas, kad mūsų Tautos Himne reikėtų truputį pakeisti žodžius. Vietoj "Tegul saulė Lietuvos", sakyti "Tegul Dievas Lietuvos". Buvo nemaža ginčų. Pagalios tuo reikalu motyvuotai užprotestavo Kotryna Grigaitytė (Dirvos Nr. 30), net kaip autorius Dr. V. Kudirkos tiesioginė giminaitė.

Šis klausimas yra iš tikro neatidėliotinas ir rimtas. Tam galima rasti daug minčių už, bet dar daugiau prieš. Reikia neužmiršti, kad Tautos Himno žodžiai, kaip tokie, yra įrašyti Lietuvos konstitucijoje. Todėl, saivališkas Himno teksto pakeitimas būtų konstitucijos laužymas. Tą galėtų atlikti vien tik tai Lietuvos parlamentas.

Atsidūrus tokioje situacijoje, norom nenorom iškyla klausimas: o ką, jei mes paruoštume mūsų Tautos Himnui satelitą? Juk daugelis tautų juos turi (Amerika, Anglija, Vokietija, Latvija, Lenkija ir t.t.). Mūsų poetai gal paruoštų žodžius, o mūsų kompozitoriai pritaikytų muziką. Šiuo atveju tekste būtina reikėtų įvesti kreipimąsi į Dievą.

Atvirai pasakius, daugeliu atvejų Lietuvos Himno gėdijimas yra lyg nevietojė, beveik net įžeidžiančiai veikia. Himnas darosi tarsi paprastas pokylio tolas. O čia tinkamiausiai galėtų jį pavaduoti Himno satelitas.

Galima būtų pradžioje parašyti net keletą jų. Kuris mūsų tautoje geriau prigytų, tą su laiku bus galima pateikti įtraukti į Lietuvos Konstituciją.

Kaip matome, norom nenorom dar vienas reikalas labai prašosi Muzikų Komisijos posėdžio.

Juozas Bertulis,
Los Angeles

ymo (kalbės J. Yurkus, J. Morakūnas taip pat estų ir latvių atstovai) bus atskirų tautybių meniniai pasirodymai. Dainos ir tautiniai šokiai.

Esant nedideliam skaičiui esų ir latvių Rochesteryje, jie savo menininkus kviečia iš Buffalo ir St. Catharine. Pažymėtinas estų choras iš Buffalo. Latviai pašoks baletą.

Lietuvių meninę programą išpildo vietinės meno pajėgos: Rochesterio Liet. choras ir sol. Vlada Sabalienė. L. Choras vad. Petro Armono paruošė "Kur giria žaliuoja", "O Nemune", "Anoj pusėj ežero" ir "Po aukštus kalnus".

Yra kviesti svečiai vengrų, ukrainiečių ir kitų tautybių, o taip r vietos spaudos ir televizijos atstovai.

Visų trijų tautybių meno paroda tvarko dail. Dargis.

Po koncertinės dalies bus šokiai. Orkestras ukrainiečių. Veiks bufetas. Pelnas skiriamas (jei jo bus) Vokietijoje likusiems pabaltiečiams sušelpiti.

B. Krokys

D a b a r
p a t s l a i k a s
u ž s i s a k y t i
D I R V A !

NERIZIKUOKITE

SIŪSDAMI DOVANŲ SIUNTINIUS Į LIETUVĄ AR KITAS SSSR DALIS

Siųskite siuntinius per patikimą firmą, kuri veikia pagal sutartį su Inturistu, Maskvoje.

Mr. Maurice Rifkin, prezidentas GLOBE TRAVEL SERVICE tik ką sugrįžo iš SSSR, kur jis vedė derybas dėl naujos sutarties su Inturistu. Jis tyrinėjo dovanų siuntinių situaciją ir rado, kad tiksliausiai siuntinių grąžinami į JAV-bes todėl, kad jie būna arba netinkamai supakuoti, nekorektiškai įkainuoti, arba netinkamai dokumentuoti. Todėl svarbu, kad jūs veiktumėte su firma, kuri dvidešimt penkių metų patirtimi sukūrė puikiausią pasitikėjimą.

SIUNTINIŲ GAVIMAS PASTU PATVIRTINAMAS IR SĄSKAITA IŠSIUNCIAMA LAIKE DVIDESIMT KETURIŲ VALANDŲ.

JOSŲ PACIŲ APSAUGAI SIŪSKITE SIUNTINIUS PER

GLOBE TRAVEL SERVICE

716 Walnut St., Philadelphia 6, Pa.

Telefonai: Egzekutyvinė Įstaiga Walnut 2-0100.
Siuntinių Departamentas Walnut 5-3455.

1991 Broadway
New York 23, N. Y.
Tel. LYceum 5-0900

4102 Archer Ave.
Chicago 32, Illinois
Tel. FReemont 6-6399

1165 E. 71st St.
Cleveland 3, Ohio
Tel. UTah 1-0807

Room 10, Ellis Bldg.
409 W. Broadway
Boston 27, Massachusetts
Tel. ANDrew 8-8764

6446 Michigan Avenue
Detroit 10, Michigan
Tel. TASHmore 5-7560

Mūsų jaunimo veikla Australijoje

J. J. Bačiūnai Australijos lietuvių jaunimo tarpe.

A. KRAUSAS

J. J. Bačiūnai neseniai lankėsi Australijoje ir būvojo didesnėse lietuvių kolonijose: Sydnejuje, Canberroje, Melbourne, Geelonge, Adelaidėje. Čia išspūdžiai iš susipažinimo su Bačiūnais ir jų lankymasis Victorijos valstybėje.

I Melbourne M. ir J. Bačiūnai atskrido iš Canberros. Juos sutiko Essendono aerodrome ALB Melbourne apylinkės pirm. Gri-gaitis su p. Motiejūniene, Jonas ir Vincas Meiliūnai, Jonas ir Silvestras Valiai, Seseerijos vadeivė ps. I. Laisvėnaitė bei LSS Australijos Rajono vadas v. s. A. Krausas. Ponia Bačiūnienė buvo apdovanota gėlių puokštėmis ALB Melbourne apylinkės v-bos ir Seseerijos vadeivės.

Gruodžio mėn. 19 d. jie vizitavo Melbourne lietuvių kapelioną kun. Pr. Vasarį, "Tėviškės Aidų" redaktorių Br. Zumerį, apžiūrėjo parapijos namus ir spaustuve.

Popiet J. Meiliūno bute J. Bačiūnas padarė platų pranešimą Lietuvių Tautinio Sąjūdžio nariams apie Amerikos lietuvių kultūrinę ir visuomeninę veiklą bei atsakinėjo į paklausimus. Popietė praėjo labai nuosirdžioje nuotaikoje, plačiau susipažinta su laisvinimo problemomis.

Gruodžio mėn. 20 d. J. Bačiūnas buvo supažindintas su jaunimu ir jaunimo organizacijomis, liuanistiniu švietimo Australijoje. LKF švietimo vadovas sukvietė Flinders geležinkelio stoties rūmuose jaunimo organizacijų valdybų posėdį. LKF švietimo vadovas atidarė posėdį pasveikindamas ir pristatydamas ponus Bačiūnus jaunimo atstovams.

Apie liuanistinį švietimą Australijoje pranešė A. Krausas. Čia veikia savaitgalio mokyklos, akivaizdiniai liuanistikos kursai ir korespondenciniai liuanistikos kursai. Savaitgalio mokyklos yra veikiosios ar veikia 22-oje vietovėse. Akivaizdiniai liuanistikos kursai veikia Melbourne:

I. Melbourne liuanistikos kursai, Alberto Zubro vadovaujami ir 2. Parapijos liuanistikos kursai, Br. Zumerio vadovaujami. Korespondenciniai liuanistikos kursai pradėjo veikti nuo 1954 m.; Juose darbas sustojo, manoma ateinančiais metais vėl atgaivinti. Iš viso veikė ar veikia 24 liuanistinės mokyklos Australijoje.

Iki šiol švietimo reikalus tvarkė Kultūros Fondas. Šiuo metu organizuojamos prie kiekvienos apylinkės valdybos švietimo ir kultūros tarybos ir prie ALB krašto valdybos veikia centrinė kultūros ir švietimo taryba. Tuo norima sustiprinti liuanistinį švietimą Australijoje. Tai centrinė taryba vadovauja J. Veteikiui. Liuanistinis švietimas Australijoje su kiekvienais metais sunkėja.

LSS Australijos rajono vadas v. s. A. Krausas supažindino iš užjūrio svečius su skautiškuoju sąjūdžiu. Čia veikia šios skautų šakos: jaunesnieji skautai, skautai, sk. vyčiai, jūros skautai, skautai akademikai ir židiniečiai. Pagal vietoves sąjungos narių skaičius toks: Sydnejuje — 128, Melbourne — 125, Adelaidėje — 55, Brisbanėje — 28 ir Geelonge — 32. Iš viso Australijoje 368 skautai.

Apie Seseerijos veiklą Australijoje ir jos santykius su krašto sąjunga nušvietė Seseerijos vadeivė ps. Irma Laisvėnaitė. ASS įgaliotinis Australijai ps. E. Pankevičius papasakojo apie skautų akademikų veiklą. Ypač pabrėžė ir pasidžiaugė akademikų skautų savaitgalio stovyklomis, kurios su dideliu sėkmingumu praeina kasmet.

Lietuvių Studentų S-gos Melbourne skyriaus ir centrinės valdybos pirmininko pareigas eina A. Žilinskas nušvietė Melbourne ir visos Australijos lietuvių studentų būklę ir supažindino su jų veikla. Australijoje lietuvių studentų yra apie 100. Melbourne Ateitininkų kuopos

v-bos narys A. Raudys pranešė apie ateitininkų veiklą nurodydamas, kad paskutiniuoju metu ateitininkų veikla dėl narių vedybų kiek susilpnėjusi, bet pasidžiaugė ateitininkų jaunių gausiu prieaugliu.

Pranešimus užbaigė Sporto "Varpas" klubo pirm. J. Motiejūnas nušviesdamas gyvą klubo veiklą su įvairiomis sporto šakomis. Klubas apjungia nemažą būrį lietuviško jaunimo, kuris per sportą garsina mūsų tautos vardą.

Dar veikia Melbourne Šviesa, Jaunių chorąs ir Tautinių šokių grupė.

Po pranešimų J. Bačiūnas tarė žodį, pasidžiaugė Australijos lietuvių jaunimo organizacijų veikimu ir palygino su Amerikoje veikiančiomis jaunimo organizacijomis. Ypač mus imponavo, kad vien Chicagoje studijuoja apie 180 lietuvių studentų, o jų Amerikoje yra per 1000.

Idomu buvo išgirsti ir apie įvairius studentų suvažiavimus, vykusius Tabor vasarvietėje. Posėdis baigtas prie skoningai Seseerijos vadeivės ps. I. Laisvėnaitės paruoštų užkandžių stalo. Pona Bačiūnai turėjo į daug klausimų atsakinėti.

Jaunimui skirtoji diena užbaigta St. Michael salėje, Nth. Melbourne, kur Melbourne liuanistikos kursai turėjo mokslo metų užbaigimą. Atvykusius ponus Bačiūnus pasveikino ir pristatė kursų seniūnas Fišeris. Pirmojo kurso mokytojas Vabergas įteikė pažymėjimus kursistams ir palinkėjo ateinančiais mokslo metais su dar didesniu atsidėjimu mokytis. Žurnalistikos skyriaus kursistas A. Kazlauskas paskaitė referatą, o mokymų šeimetas gražiai padėkavo keletą dainų, o Tautinių šokių grupę pašoko porą šokių. Po liuanistikos kursų programos (vadovauja Albertas Zubras), prabilo svečias J. Bačiūnas, pasveikino melbourniškių ministerio Balučio ir JAV Krašto v-bos pirmininko St. Barzduko vardą.

Čia pat J. Bačiūnas parodė spalvotą ir garsinę lietuvišką filmą, vaizduojančią "Margučio" kultūrinę veiklą. Vaizdžiai paaiškino pats svečias. Filmas padarė į jaunimą ir kitus žiūrovus

SUSIDOMĖJIMO OBJEKTAS

(Užrašai, beskaitant dr. P. Ancevičiaus paskaitą apie pabėgusį nuo Stalino Smejoną ir skubantį pas Staliną Voldemarą)

III. Gruodžio 31.

Prezidento adjutantas dr. P. Ancevičius pažino. Ar gal iš registracijos sužinojo jo pavardę. Na, ir kilo susijaudinimas, kurio esančios negalėjo suprasti. "Ir nebūtų galėjęs suprasti jo globojamųjų bėglių baimės, dargi ir tuo atveju, jeigu jam būčiau papasakojęs savo laikų audringų politiško kovų istoriją Lietuvoje", — aiškina mums pasakotojas.

O man atrodo, kad nei pats pasakotojas netgi šiol nėra su prapėtikrosios ty žmonių susijaudinimo priežasties. Juk, kiek pats pasakotojas buvo ty kovų dalyvis, tai jo rolė, jeigu ne anksčiau, tai tikrai 1939 rugsėjo 17 buvo pasibaigusi drauge su Lenkijos suklupimu, kurioje jis kovojo (?). Taigi, net ir nugalėtų būklę atsidūrusiems nebuvo

didelį įspūdį. Didelės, milžiniškos salės, pilnos lietuvių žiūrovų, lietuvių kalba ir dainos bei muzika filmoje! Filmai pasibai-gus pasivažiavus Tėvų komiteto suruoštais užkandžiais.

(B. d.)

ko jaudintis dėl anksčiau už juos suklupusio priešininko. Man regis, tie žmonės tada jaudinosi tik dėl vienos priežasties: ar šis nelauktas lankytojas iš Berlyno, ar iš Kauno dabar atvyko? Jie gi puikiai žinojo, kad jie tada buvo bolševikų sąjungininkų malonėje. Bet jie nežinojo, koki yra tikrieji tų globėjų planai. Betkoks pasiuntinys iš Kauno tikrai nieko gera nelėmė. O naujasis svečias buvo iš tokios kategorijos, kad jų akyse — ir visai nenuostabu — galėjo būti spėjamas esąs kaip tik žvalgas ar net emisaras iš Kauno. Arba, jei ir per Berlyną atvykęs — kas galėjo nuvaikyti įtarimą, kad jis vistiek gali būti anų sąjungininkų akis bei ausis!

Nors jie tuo atveju ir apsiriko, bet susijaudinimas visiškai suprantamas. Daugelis buvome stovyklose, gana patikimai globojami, o vistiek — kiek susijaudinimo sukeldavo kiekvienas nematytas, panašias prasme įtartinas veidas! Ir net geriausių intencijų lankytojas, jeigu tik pasitobimas "bešniukstinėjas", savaime tampa labai nemaloniu "susidomėjimo objektu".

Žiema. Daug kur, ypač šiaurėje ir aukštesnėse yra gražaus sniego. Tai pašliužininko džiaugsmas, kuris uždega ir kitus juo pasekė.

Pasakotojas, kaip dabar matome, buvo susidomėjęs viskuo, neišskiriant (ir gal ypač) ir to, kas kyla su savim skubom yra pasiėmęs. Sužinojau čia ir Panevėžio burmistro T. Chodakausko dar nežinotą nuopelną: pasirodo, jis sugebėjo Buicką (Panevėžio miesto savivaldybės) įkelti į Vokietiją. Bet tuo nėra ko džiaugtis. Ne tą mūsų laikurį didbūniai bando priekaištauti. Verčiau priekaištauti, kad permažai ty "čėmodanų su doleriais" buvo...

Skeptikas

ATNAUJINAMOS VOKIEČIŲ-SOVIETŲ DERYBOS?

Kaip anksčiau pranešta, vokiečių prekybos delegacija Maskvoje buvo iškėlus klausimą leisti grįžti į Vokietiją Sovietų Sąjungos ribose tebegyvenantiems 80,000 vokiečiams ir buv. Vokietijos piliečiams. Sovietų delegacija atsiskak šitą klausimą įtraukti į dienotvarkę aiškina, kad tokie asmenų Sovietų Sąjungos ribose nėra, nes jie esą priėmę sovietų pilietybę. Vokiečiai atsakė, kad šita optacija negaliojanti, nes ji įvykdyta prievarta.

Kai Jugoslavijos vyriausybė pripažinus Rytų Vokietiją ir tuo būdu Udros-Neisses sieną, Adenauerio Vokietija protestuodama atšaukė prekybos delegaciją ir nutraukė diplomatinius santykius su Jugoslavija.

Naujausiomis žiniomis, Vakarų Vokietijos specialus pasiuntinys vėl sugrįžęs į Maskvą, iš ko galima spėti, kad prekybos pasitarimai vėl bus atnaujinti.

Adenauerio vyriausybės reikalavimas grąžinti buvusius Vokietijos piliečius iš Sovietų Sąjungos ribų liečia ir apie 60,000 buvusių Klaipėdos krašto piliečių, kurie dar yra likę krašte ir buvo optavę tarybinės Lietuvos pilietybę. Kiek teko girdėti, vokiečių imigracijos įstaigos yra parengusios repatrijuotinių asmenų įrašus. Kiti 20,000 gyvena įvairiose Sovietų Sąjungos srityse.

A.

KAS DIRVĄ — UŽSISAKĖ TAS NESIGAILEJO!

KO VERKI APLEISDAMS ŠALĮ?

(1944 m. liepos-spalio mėn.)

K. APAŠČIA

Fronto ugnys persirito per Minską. Klausausi Londono radiją BBC, atsuku Maskvą — tos pačios žinios: plėčiu ruožu pralaužtas frontas. Iš Berlyno žinios be optimizmo: fronto linijos trumpinamos, pasirenkant patogesnes gynyimosi pozicijas. Bet kas valandą naujienos vis blogesnės: ugnies potvynis veržiasi į priekį ir jau siautėja apie Vilnį ir Zarasus. Jau pasirodo iš ten ir pabėgėlių, paskubomis susimetusių savo turto likučius ant vežimėlių, dviračių, ar tik ryšuli ant savo pečių.

Frontas. Dega, traška miškai, pasėliai ir sodybos. Pragarishkas ugnies siautėjimas. Jame pleška ir skęsta mano tėvynė!

Pavojus arti. Jis jau čia pat. Nebegaliu delsti. Mes turime viską palikti ir leistis kelionėn. Kur? Tėra tik vienas kelias — į Vakarus. Tik tolyn, vis tolyn nuo fronto.

Man baugi ši mintis. Nenustygstu namuose. Išbėgu ir skubu gatvėmis, norėdamas ką sutikti, pasitarti.

Kipro Petrausko gatvė. Vytauto prospektas. Atgal — į Laisvės Alėją. Stabdam draugus ir pažįstamus. Teiraujuos, bene dar esama vilties, gal yra ir kitokia išeitis. Deja, visi sumišę ir susirūpinę, net nepatenkinti, kad aš tik trukdau paskutiniųjų pasirošimų minutes.

Geležinkeliai skirti tik kariuomenei. Todėl visur tie patys klausimai: kur gauti sunkvežimį, vežimą, ratukus ar nors dviratį? Kaip susisiekti su kaimu ir ten gyvenančiais saviškiais? Ar nebus tik per vėlu? Dabar svarbi kiekviena valanda, o gal net ir minutė...

Suprantu, kad nėra kas bekalbėti, nes avarstymų ir šnektų laikas jau praėjęs. Da-

bar kiekvienas turi rūpintis pats savimi. Ir apsispręsti: arba — arba.

Senamiestyje užtinku sunkvežimį, kuris, prisikroves įvairiausių baldų, vyksta į Suvalkiją. Man kaip tik pakelui. Išoku ir važiuojuame.

Kitos dienos rytą, po bemaž visą parą užtrukusios kelionės, aš jau grįžtu su gimnaziško vežimu ir sustoju ties savo buto langais. Sprendimas aiškus: pasikrauti ir leistis kelionėn.

Žmona tebeguli ligonio patale, kamuoja ma karštligės. Priė josios šono — dviejų savačių dukrelė. Gležnutis kūdikis. Nežiūrėdamas nieko, aš privalau žmonai pasakyti tą baisingą žinią — reikia leistis kelionėn. Ji, vos išgirdusi mano žodžius, iš karto pajunta visą jų šurpulingumą. Sunkiai ir vis drebulio krečiama ji atsideda lovoje. Nerimastingai žiūri čia į mane, čia į mudviejų vaikučius: prie jos ramiai begulintį naujagimį ir dviejų metų sūnelį, kambario kertėje bedėliojančią savo žaislelius. Tik šitos mažytės atžalos skaidrino mūsų ateities dienų viltis, o dabar kas bus su jais? Bene aš žinau? Bene kas žino...

Nepajėgiu ką nors daugiau beistarti. Matau, kaip žmonos akys nukrypsta į stalą su gėlių puokšte, į sienų paveikslus ir langų užuolaidas, pro kurias kas vakaras gerėdavomės mielojo Kauno panorama su sidabru tviskančia Nemuno juosta, su Karmelitu ir Iguolos bažnyčiomis. Josios akys, tartum galutinai atsisveikindamos, apžvelgia viską, kas sudarė mudviejų mielą ir brangų rūpestį. Mudu taupėme, o tačiau nebuvoime tokie turtingi, kad kiekvienai paskirčiai būtume galėję turėti po atskirą kambarį, todėl čia pat

stovėjo ir mano rašomasis stalas, o prie jo — knygų spinta, padaryta pagal mano projektą.

Josios lentynose patogią vietą rado lietuvių ir pasaulinio garso švietimieji autoriai, kuriuose ieškojome giedros ir paguodos, kai tik imdavome bodėtis tuo, ką neša kiekvienas šokiadienis. Veržėmės gyventi šviesiau ir jaučiau. O dabar — kaip, viską palikti? Taip. Ir tuojau. Matau, kaip pamėlynavusios žmonos lūpos ima virpėti, kaip jos akyse ima rinktis ašaros, kol laikomos teapsesulaukamos jau laščioja į pabalusias rankas. Prisimena dainos žodžiai: ko verki tu, apleisdams šalį?...

Bet sentimentams nebėra laiko. Reikia krautis: Imu, rodos, tik pačius reikalingiausius daiktus, o jų vistiek susidaro didžiulė krūva: vaikams patalynė, drabužiai, pudas paskubomis parinkti knygu, menka maisto atsarga, kišenėna dar įsikimšus dokumentus ir kitokių smulkmenų. Visa kita turi likti, nes tame pačiame vežime reikia taupyti vietą žmonos sesers ir mano brolio daiktams, o kur dar kumputis vaikams ir nors moteriškėms susodinti? Mes, vyrai, pažygiuosime ir pėsti...

Vežimas pakrautas. Iš šito namo kiti gyventojai jau anksčiau išsikraustę, tad neburiu nė kam rakto palikti. Butą tad palieku neužrakintą; tegu ateina žmogus iš gatvės ir, nė durų neišlaužęs, teapsigyvina sau sveikas. Ir tepasima sau viską, kas per eilę metų mūsų buvo įsigyta...

Tik vakarop pajudame iš Kauno. Plen-tas, vedas į Suvalkiją, prigrūstas karinių sunkvežiminių ir gurguolių. Į priekį judame labai pamažu. Veiveriuose nakvynė. Nakvynė? Ne, mes tik bandome kiek nusnausti, surisonge ant to paties vežimo, ir su skausmu tildome kiekvieną aštresnį prisiminimą. Vidurnaktį gerai matyti, kaip staiga ties Kaunu nušvinta dangus. Tai iš lėktuvų numestos

šviečiamosios raketos, ir tuojau pasigirsta tolimi, dūslūs kelių bombų sproginimai...

Dar šu kamsi pakylame. Girgždą ratai vėl ima riedėti plentu. Trumpa vasaros naktis. Tuojau prašvinta. Tirštą rūkas kyla aukštyn, sklaidosi ir pagaliau visiškai dingsta. Artinamės prie didžiųjų Kazlų Rūdos miškų. Kelyje vėl daugėja važiuojančių. Mūsų tarpan vis dažniau įsimaišo karinės mašinos. Susidaro tikra vežimų ir sunkvežiminių kolona. Tokia ilga — kiek tik akys užmato. Kažkas priešakyje sustoja. Sustoja ir visi kiti. Vokiečiai teiraujami, ar gera kelio kryptis: jiems reikia nach Grodno.

Bet kas tenai? Pievutėje, tolėliau nuo plento, bet kaip sugulusių ir susėdusių žmonių būrys. Jų bus gal apie šimtą ar daugiau. Moterys, vaikai ir seniai. Visi baisiai nudrįskę ir išvarę. Aplink juos — vokiečių sargybinių, sėdį prie išstatytų lengvųjų kulkosvaidžių. Mus nukrečia šurpas: ar čia bus vykdoma mirties ekzekucija? Kas jie tokie ir už ką?

Pro mus praeina kareivis, beieškąs ugnies cigaretei įsidęgti. Išdrįstu ir klausiu. Atsakymas — žydai. Žydai, kurių buvę dar daugiau, šį rytą pamiškės keleliu buvę varomi darban, ir jie padarę suokalbį: staiga ir sutartinai kojomis sukėlė kelio dulkes ir metęsi į mišką. Taip bent kelios dešimtys dingę miško tankmėje, o čia likę tie, kurie nesuskubę pabėgti. Su šiais ir teksia atsiskai-tyti.

Dabar viskas aišku. Jų likimas toks — juos sušaudys. Gal ir ne čia, gal pasivarys kiek toliau, o tada, neregint pašalinėms akims, nuplės nuo jų rankų vestuvinius žiedus, nuraus moterų auskarus — ir paleis kulkosvaidžių ugnį į vaikus, senius ir motinas...

Kolona pasijudina ir vėl ima slinkti į priekį. Iki šiolei mes maža tekalbėjome, bet dabar, patys savo akimis pamatę tą šimtą mirėlių pasmerktųjų, visi tylime, lyg žado

neteikę. Mąstau, save klausiu ir nėrandu atsakymo. Argi šitie vokiečiai, kurių rankose yra ginklas ir galia, niekad nebūtų girdėję įsakymo — nežudyk? Nekaltai pralietasis kraujas šauksis į dangų keršto. Ką per visą amžių eilę nuveikė vokiečiai mokytojas ir išminčius, kunigas ir vienuolis, ką nuveikė tėvas ir motina? Argi iš jųjų rankų barstomas grūdas būtų kritęs tik į tokią netikusią dirvą? Argi?...

Iš miestų ir miestelių, iš kaimų ir vienkiamų traukia ilgos pabėgėlių voros. Ant kelių ir viešelių dulkių debesys, o saulė be perstojo spirgina. Verkia ir klykia vaikai, troškulio ir nuovargio nukamuoti. Bastomės. Čigoniška dalia. Jau visam mėnuo tokia svilnanti kaitra, jog parudavo ir sunyko žolė; o šuliniuose beliko tik prarūgęs dumbblas. Išbadėjusios mauroja karvės, bliauna varomos avys ir ožkos?

Bet kas beįstengs pasirūpinti gyvuliais, jei ir žmonės neberanda sau vietos? Visi jie išvarę, ištisomis paromis nemigę, o visvien stumiasi tolyn nuo fronto, tolyn nuo sviedinių ir ugnies. O svarbiausia — nuo siaubo, esančio anoje fronto pusėje ir dar baisesnio, dar šurpesnio ir už paties fronto dūkimą. Kas kartą tajį siaubą jau regėjo, tas kaip priesaiką taria — gana! Gana man ir mano vaikams!

Ūkininkas galėjo guostis bent tuo, kad keliavo savo vežimu, prisirišęs prie jo karvutę ar porą avių, nes tai jau reikė didžiulę maisto atsargą. Miestietis gi privalėjo tinkintis tuo, ką turėjo savo maišelyje ar kuprinėje, žinoma, jei suskubo ką jį išidėti, na, ir visą kelią maksėti pėsčias. Šitokie mes buvome buržujai...

Dažno ryšuliuose betgi buvo užslėpta ir didžios vėrtės brangenybų: gimtosios žemės saują, paimta iš tėvų kapo, lietuviško rašto juosta ar Palangos gintaro karoliai, viena kita mielesnė knyga...

(B. d.)

Vokiečių karinė slaptųjų žvalgyba paskutiniojo karo metu

SOVIETŲ RUSIJOJ

Atpasakoja L. S.

Rusų šnipų veikla Vokietijoje

Vokiečių žvalgybai buvo aišku, kad rusai jau iš seno turėjo savo agentų Vokietijoje. Rytinėse srityse karo metu iš oro buvo nuleidžiamos net ištisos jų grupės, tačiau dėl blogo apmokymo veik visi tuoj būdavo suimami.

Po kelių mėnesių trukusio kruopštaus darbo, karinei slaptajai žvalgybai 1941 m. pasisekė naktį į 12-tą gruodžio Briuselyje suimti rusų radijo-telegrafistą su visais jo aparatais. Šis laikytas vienas iš pagrindinių rusų špiuno tinklo figūrų. 1942 metų vasarą, ir vėl Briuselyje, suimtas antras žinių perdavėjas.

Taip iš lėto karinė slaptųjų žvalgyba surinko visus siūlus, vedančius į nelauktas įstaigas: oro susisiekimo, užsienio reikalų ir ūkio ministerijas. Čia visur, ypač oro susisiekimo ministerijoje, sėdėjo rusų agentai, dažniausia vokiečių komunistai. Jie dirbo rusams kaip šnipai, ne vien tik nacių režimo priešai.

Daugumoje tai buvo žemesnieji valdininkai ir jauni štabo karininkai. (Canaris įtarė, kad bendradarbiavo net žinomos asmenybės, kaip Bormann ir kiti, bet tam neturėta jokių įrodymų). Tačiau jie perdavė Maskvai labai vertingas informacijas. Tie agentai kelių metų dirbo po Gestapo bei SD nosimis ir, greičiausia, būtų likę niekad neišaiškinti, jei ne karinės slaptosios žvalgybos kruopštumas ir apdairumas sekant priešų žinių perdavimą.

Išdavikai iš įsitikinimo, — jie save, žinoma, tokiais nelaiko, — yra sunkiai pagaujami. Tas patvirtino po paskutinio karo šnipų aferų Amerikoje bei Anglijoje.

Kiek asmenų nuteista mirti už priklausymą tai rusų šnipų grupei "Raudonajai kapelai" nėra tiksliai paaiškėję. Nurodomi skaičiai svyruoja tarp 78 ir 400. Šiaip ar taip, tos organizacijos išaiškinimas buvo vienas iš didžiausių vokiečių karinės slaptosios žvalgybos III-iojo skyriaus pasisiekimų.

Vokietijos šnipinėjimui rusai pasirinko Briuselį

Iki karo su Sovietais pradžios, rusų špiunožas Vokietijoje bei jos užimtose srityse didelio veikimo nerodė. Bet jau 1941 metų vasarą, vokiečių radijo sekimo tarnyba Berlyne informavo savo skyrių Briuselyje, kad kažkoks nežinomas siųstuvus veikia kiekvieną naktį ir jis yra kur nors Belgijos pakrantėje.

Pasiųstiesiems agentams jo neradus, paprašyta specialios radijo siųstuvų ieškotojų kuopos pagalbos. Greitai paaiškėjo, kad slaptoji stotis turi būti pačiame Briuselyje. Ieškomasis plotas vis mažėjo ir naujo, tikslaus radijo bangų kryptį nustatančio aparato pagalba, surastas atitinkamas namas des Attrebotes gatvėje.

Gausus būrys karo lauko policininkų, aprūpintų visrakčiais, vielai kirpti žirkėmis ir panašiais įrankiais, vidurnaktį iš 12 į 13 gruodžio, 1941 m. staiga įsiveržė į jį ir abu kaimyninius namus. Pastarusiuose nieko nerasta. Vienas policininkas pastebėjo, kaip kažkas bandė per sodo tvorą pabėgti ir bėgį suėmė.

Tu tarpu policija surado apšviestą patalpą su dar veikiančiu siųstuvu: tikras ženklas, kad radijo-telegrafistas buvo nelaukiamai užkluptas. Šalia aparato gulėjo daug šifruotų pranešimų ir instrukcijų.

Tardant suimtajį paaiškėjo, kad jis esąs rusų leitenantas. Rastus pranešimus greitai dešifruoti nepavyko.

Tame pačiame name buvo suimta moteris, sprendžiant iš jos dokumentų, paryžietė. Jinai tardant neatsakė nei į vieną klausimą. Krantai jos kambarį, rastos slaptos durys, vedančios į gerai įrengtą suklustotiems dokumentams gaminti dirbtuvę.

Buvo suimta ir dar viena tuose namuose pasislėpusi moteris. Tai žydė vardu Vera, buvusi auka rasinių persekiojimų Vokietijoje, papuolusi į rusų agentų rankas. Jinai suteikė nemažą informacijų. Tarp klastojimo dirbtuvėje rastų pado nuotraukų ji nurodė dvi, kurios priklausė "didžiajam" ir "mažajam" šefui. Tačiau kas jie per vieni — to jinai negalėjo pasakyti.

Rusų slaptoji žvalgyba savo agentams niekad nedavė progos pažinti viršininkus.

Rastų pranešimų ir dokumentų tarpe buvo tikslios instrukcijos siųstuvu naudojimui bei jo techninis aprašymas. Viskas vokiečių kalba. Be to nemaža atvirukų su įvairių Vokietijos miestų nuotraukomis: Berlyno, Niurnbergo, Augsburg, Hamburgo.

Karinės slaptosios žvalgybos III-iasis skyrius, kuriam priklausė kova su priešų špiunožu, priėjo išvados, kad šioje organizacijoje dalyvauja vokiečių piliečiai, ko gero, net aukštesnieji valdininkai. Tai įtarimą patvirtino ir Veros pasakymas, kad lankytojai beveik visada kalbėję vokiškai.

Galima įsivaizduoti, kiek nerimo sukėlė ši žinia karinės žvalgybos vyriausioje būstinėje — Berlyne.

Ir vėl pranešimai iš Briuselio

1942 metų pavasarį gautas iš Berlyno pranešimas, kad naujas siųstuvus, greičiausia ingi Briuselyje, veidantys ta pačia banga kaip pirmutinis, perdavinėja žinias Maskvai. Net siuntimo laikas tas pats: tarp vidurnakčio ir 5-tos valandos ryto.

Jau minėtų aparatų pagalba buvo nustatyta siuntimo vieta. Naktį iš 19-tos į 20-tą gegužės karo lauko policija įžengė į jį ir ramiuosius namus. Siųstuvus greitai surastus, bet radijo-telegrafisto nebebuvo. Tačiau gatvėje stovintieji policininkai pastebėjo, kad vienas vyriškis bandė pabėgti stogais. Kai jis pasiekė žemesnį pastatą, šoko ant jo stiklinio stogo, pramušė jį ir po trumpo laiko buvo surastas pasislėpęs rūsijoje.

Tardant paaiškėjo, jog tai esąs Wilhelm Schwarz, kilęs iš Karaliaučiaus ir iki 1934 m. buvęs vienas iš vadovaujančių komunistų partijos narių. Policijos aktai tuos davinius patvirtino: Schwarz tebebuvo ieškomų asmenų sąraše. 1934 m. pabėgo Maskvon, kur jį apmokė darbu Belgijoje.

Tardantis karininkas jo pinigėnėje rado keletą šifruotų pranešimų, šifrą sudarė skaičiai. Schwarz turėjo prie savęs ir nešifruotų laiškų. Vienas iš jų net su pilnu siuntėjo adresu Berlyne. Tarp tų dokumentų buvo smulkios informacijos apie sekantį mėnesio pabaigoje numatomas vokiečių dalinių operacijas Stalingrado ir Kaukazo srityse. Tie pranešimai turėjo nurodymą, kad jei jokių būdu neturi pakliūti į vokiečių rankas, nes tik 4 asmenys žina apie tuos planus. Suėmus agentą, tuoj paaiškėjo ir žinių šaltinis.

RAUDONIEJI VIDURAMŽIAI

TAI YRA

DVIDEŠIMTOJO AMŽIAUS VIDURIO
RAGANŲ MEDŽIONĖS

KRONIKA

PODRAUG
SU

APMĄSTYMAIS APIE TAI, KAIP ATOMINIAME AM-
ŽIUJE KELIAI Į PRAGARĄ TEBEGRINDŽIAMSI SENO-
VIŠKA GERŲ NORŲ SKALDA.

Dėl žmonių savų-lietuvininkų apšviestos ir geresnės
mūsų laikų sampratos surašė

JONAS GIRDŽIUS - KLAUSUTIS

tremtinys,
kapitalistu nė buvęs,
nė tapęs.

ANT PAMINKLO SPALIO REVOLIUCIJOS KETURIASDEŠIMTMEČIO

bei

Ant Perspėjimo,

kad tikėjimas į netikėjamą taipgi yra opiumas liaudžiai,
išleistas kapitalistiniame
LONDONE — 1957 m.,
ir vien dėlto, kad Vilniuje nebėra Zavadzko spaustuvės.

Knyga tuoj bus gaunama Dirvoje.

Dirva yra vienintelis tos knygos platintojas JAV ir
Kanadoje.

Sprausminiai lėktuvai,
vairuojamos raketos ir satelitai

Raketų ir sprausminių lėktuvų gimimas

J. RAMUNIS, Capt. USAF (MC), Flight Surgeon

V-1 nepateisino vilčių, nes tai tikslumas nebuvo labai didelis. Šiais laikais, kai jau daug didesnės aukštumos yra ištrynėtos ir mūsų erdvė yra, palyginti, gerai žinoma net iki 300 mylių (apie 500 kilometrų) aukščio, šie apskaičiavimai tapo daug lengvesni, ir mokslininkai sutinka su neseniai sovietų paskelbtu pranešimu, jog šios rūšies ginklų taiklumas esąs didesnis, negu pradžioje tikėtasi. (Tenka neužmiršti, jog pavieniais bandy-

Tik atominių ginklų įvedimas atidarė naujus kelius šios rūšies ginklų naudojimui, nes atominių ginklų pajėgumas yra toks didelis, jog tikslus "pataikymas" tapo jau neesminiu, nes užtenka raketą nuskradinti tik į tokį rajoną, kuris būtų 10-20 kilometrų (6-12 mylių) atstume nuo pasirinkto taikinio, kad ji sunaikintų. Be to, V-1 greitis buvo pakankamai lėtas ir radaro užlaikymo vakariečių lėktuvai naikintuvai pajėgdavo žymų jų procentą "numušti", susprogdinti ore, prieš pasiekiant taikinį.

Toliau bevystant šios rūšies ginklus, buvo panaudota jau tikra raketa, gabenanti su savimi motorui reikalingą deguonį ir nebeprilausanti nuo aplinkos oro. Tai buvo V-2. Ši raketa būdavo iššaukama aukštyn į oro erdves ir, kaip apskaičiuota, pasiekdavo apie 114 mylių aukštį (apie 180-190 kilometrų!). Jos motoras veikdavo tik tol, kol ji pasiekdavo savo didžiausią aukštį. Tada kuras išsibaigdavo, ir jinai krisdavo žemyn — iš pradžių kiek lenkta trajektorija, bet paskui, paskutinėje stadijoje, gana tiesiai žemyn. Kritimas iš tokio didelio aukščio, suteikdavo reikiamą "varomąją jėgą", kad prie pat žemės įgavus tikrai didelį, iki tol dar negirdėtą greitį.

Jos kilimo aukštyn ir kritimo trajektorija buvo taip apskaičiuota, kad jinai "nukristų" į numatytą taikinį. Tais laikais tai buvo sunkus apskaičiavimas, nes daug kas buvo visai nežinoma ir tos aukštumos prieš tai neištrynėtos; tad ir tos raketos

Atlas raketa, kuri gali išsauti žemės satelitą, buvo bandoma jau 1957 m. birželio 11 d., keletą mėnesių prieš rusų satelito paleidimą.

mais buvo pasiektas beveik netikėtinas 4,000 mylių aukštis, lygus, apytikriai, apie 6,700 kilometrų!).

Nors vokiečių techniniai sugebėjimai ir atidarė visai naujas, iki tol žmonijos nepalietas grintis, tai jiems vistiek neatnešė laimėjimo. Antrojo Pasaulinio Karo istorija pirštu prikišama rodo, kad nei pirminis mūsų laimėjimas, nei techninis pranašumas, ir net nei jie abu kartu dar negarantuoją karo laimėjimo.

Pokarinuose karo žinovų išvedžiojimuose neginčijamai priėta nuomonė, kad neužtenka turėti pranašius, techniškai neabejotai tobulius ginklus, bet reikia ir iš anksto išdirbti, "protingo" plano, kaip tokius ginklus panaudoti karo atveju.

Taip, nors prieš pat karą ir karo metu vokiečiai ir išvystė naujus ginklus, jie karą pralaimėjo. Tačiau jų techniniai laimėjimai sukūrė naujas sąvokas, naujus, iki tol negirdėtus ir nežinamus ginklus, kurie dabar tapo vyraujančiais ginklais, praktiškai nustelbiamais visų ankščiau naudotųjų ginklų reikšmę.

Tuos naujus ginklus būtų galima taip trumpai apibūdinti:

1. Sprausminiai, žmogaus-lakūno vairuojami lėktuvai.
2. Oru kvėpuojančios ("air-breathing") taip vadinamos "raketos" — tolimesnis V-1 išstobulinimas. (Raketų vardas joms netinka, nes tai yra kaip ir sprausminiai lėktuvai, tik vairuojami iš šalies, neturį žmogaus-piloto. Anglų kalboje jiems rastas tinkamas vardas — "missiles"; tačiau tą terminą atitinkas lietuviškas pavadinimas man nėra žinomas).
3. Žmogaus-lakūno vairuojami pilnai raketiniai lėktuvai. Tai tolimesnis HE-176 išstobulinimas.
4. Pilnai raketiniai "guided missiles", iš esmės labai artimi žmogaus vairuojamiems raketiniams lėktuvams, kur lakūnas tapo pakeistas kaip ir "automatinio pilotu", senai žinomu ir plačiai praktiškai pritaikintu dar prieš Antrąjį Pasaulinį Karą.
5. "Ballistic Missiles", — tolimesnis V-2 raketų išstobulinimas. Lietuviškas pavadinimas dar nenukaltas, gana gerai tikty "Balistinės raketos" vardas.

Čia skiriamos dvi pagrindinės grupės: Intermediate Range Ballistic Missile, sutrumpintai IRBM; ir Inter-Continental Ballistic Missile, sutrumpintai ICBM. Tiek IRBM, tiek ICBM, yra veik identiškai ginklai; vienintelis skirtumas, — tai tik kiek toli jie gali pasiekti. IRBM veikimo radiusas laikomas apie 1,000-1,500 mylių; gi ICBM — apie 5,000 mylių.

Atominiai ginklai, — tiek veikiantieji skilimo principu (plačiai žinomi kaip "Atomic Weapons"), tiek veikiantieji jungimosi, "fusion" principu (plačiai žinomi kaip "Hydrogen Weapons").

Kaip jau visiems mums žinoma, vokiečiai nepirmavo vien tik atominių ginklų srityje, nors ir čia jų mokslininkai daug prisidėjo laboratorinių tyrimų darbais. Šioje srityje nuo pat pradžių pirmavimas priklausė Jungtinėms Amerikos Valstybėms, ir tik atominių ginklų pažanga padarė raketinius ginklus pabaisomis. Be "atominio užtaiso" šių ginklų vertė labai ir labai krinta, nes jų taiklumas, imant dėmesį, kad jie būtų naudojami prieš tikrai tolimus, už šimtų ar tūkstančių mylių esančius taikinius, būtų toli gražu neefektingas ir nepakankamas.

(B. d.)

Pataik kaimynui
prenumeruoti
DIRVA!

Iš šalies žiūrint

VEJĄ SĖSI — AUDRĄ PIAUSI

Pastabėlės

Amerikos ir viso laisvojo pasaulio vadai rodo vis didesnę susirūpinimą dėl kylančios audros. O ta audra kyla iš rytų pusės.

Ką apie tai sakysime, ko nesakysime, bet šia proga tinka prisiminti priežodį, kuris sako: ką pasėsi, tą ir piai. Vėjus sėsi — audrą piai.

Antrojo pasaulinio karo metu Washingtono ir Londono vadovybės nusprendė, kad reikia pilnai kooperuoti su Maskva. Nusprendė visi trys, kad Vokietiją ir Japoniją reikia sutriuškinti, okupuoti ir sudaryti sąlygas, kad jos daugiau nebeprisikeltų. O jų vadus teisti už kriminalinius nusikaltimus. Vienus pakarti, o kitus uždaryti į kalėjimus.

Kad nacinė Vokietija ir imperialistinė Japonija rūpinosi plėtimu, kad jos buvo barbariškos, tą Washingtono ir Londono vadai labai gerai matė. Bet kad Sovietinė Rusija buvo senesnė grobikė ir barbarybėmis virsij, tai to demokratijų vadai nematė, arba kitaip sakant prieš tą matymą užsimerkė.

Tai, tada vėjai buvo sėjami. O dabar neišvengiamai bręsta audra.

Žmonija jėzuito ir vyskupo akimis

Jėzuitų laikraštys "Laiskai Lietuviams" gruodžio mėn. yra straipsnis "Epidemija braunasi mūsų tarpan". Jo autorius jėzuitas kun. P. Daugintis.

Kas ta epidemija, kuri braunasi mūsų tarpan? Tai esąs materialistinis laicizmas. O laicizmas, pasak autorių, tai dvasinė ir politinė srovė, siekianti pašalinti Bažnyčios įtaką iš viešojo ir šeimos gyvenimo.

Pasak autorių išsina, kad Amerikos visuomenė sugedus, supasaulėjus, apimta laicistinės dvasios. Ta dvasia užsikrečia ir lietuviai. Tai pesimistiška pažiūra.

Kur kas šviesesnį vaizdą piešia vyskupas V. Brizgys. Savo knygoje "Trisdešimt meilės žodžių" Jo Ekscelencija taip yra parašęs: — Žmonija yra daug geresnė, negu daugelis mano, tiesos ieškančių ir jos trokštančių daug daugiau, negu mano tie, kurie niekad nebandė eiti į tų jų niekinamų tarpų. Ką liudija tie šimtai tūkstančių kitatikių, besimokančių katalikų tikėjimo tik pasiskaitę trumpą skelbimą autobusuose ar tramvajuose? Ką liudija tos minios Anglijos ir Amerikos miestų parkuose ištiesus valandas besiklausą pasauliečių kalbėtojų apie religiją? Ką liudija tos nesuskaitomos minios stabmeldžių, netikintų, protestantų, kur tik pasirodo Billy Graham? Tai minios belaukiančių ir pačios beieškančios, kas atneš joms tiesą.

Tiek vyskupo V. Brizgio žodžių. Jo žodžius papildysime vienu sakiniu, paimtu iš katalikų laikraščio The Messenger Of The Sacred Heart. Ten buvo parašyta:

A STUDY OF THE Inaugural Addresses of each President from George Washington to Dwight D. Eisenhower reveals that all of them without exception paid explicit tribute to Almighty God and our dependence as a nation upon Him.

Šį citatą derinasi su tuo, ką vysk. Brizgys parašė. Tai optimistiškas vaizdas.

Draugo editorialų rašytojas V. Bgd. kalėdinėje to laikraščio laidoje rašė ne apie Tą, Kurio gimtadienis ta proga švenčiamas, o apie Karolio Markso mokslą. Tiesa, paskutiniame sakinyje jis priminė, kad Kalėdų minčių bylojanti, jog pačių aukštųjų ir pačių konkrečiųjų dalykų derinys žmonijoje nesąs neįmanomas.

Vietoj ilgo pasakojimo apie Karolio Markso mokslą reikėjo įrodyti, kad iš tikrųjų tai įmanoma. Ypač reikėjo nurodyti, kodėl per 2,000 metų tas įmanomas derinys nei nepražėda vykdyti.

Draugo astronomas pusėtinai apsiriko. Pranešdamas apie žiemos pradžią parašė: "Dienos susilijimas su naktimi oficialiai laikomas ši šeštadienį 8 val. 49 min. vak."

Tada buvo ne dienos susilijimas su naktimi, o visai kas kita. Tada buvo trumpiausia diena ir ilgiausia naktis.

Sausio 4, 1943, Kolumbas išplaukė iš Amerikos pakraščiu atgal į Ispaniją. Tai buvo pirmutinė kelionė iš Amerikos Europon. Reikšcia, tai įvyko prieš 465 m.

Siemet sueina 40 metų nuo to laiko, kai prez. Wilson paskelbė savo garsiuosius 14 punktų. Tai buvo 1918 m.

Pirmasis viešas muzėjus šiam krašte atidarytas Charstone, S. C., sausio 12, 1773 m.

Sausio 15 d. yra Airijos nepriklausomybės diena. Airija pasiskelbė nepriklausoma 1922 m. Stebėtojas

AR ŽINAI?

N. B-NĖ

Prieš 150 metų įvyko pirmas baliono skridimas iš Anglijos į Prancūziją per Lamanos kanalą. Tą skridimą atliko dr. Jeffries su mechaniku Blanchard. Nors jie turėjo laimę, kad vėjas pūtė į pageidaujamą pusę, bet vis dėlto vos neprigėrė.

Stai kaip šį įvykį tada aprašė laikraštis:

"Tuo momentu, kai balionas kilo į viršų, žiūrovų tarpe viešpatavo tylą. Bet pamatę balioną skrendant ant jūros, žiūrovai sukėlė džiaugsmingas ovacijas. Ponas Blanchard sveikinusi rinkinius iš gondolos, mojuodamas ranka, skrybėlė ir vėliavėlė. Balionas skrido tiesiai ir kilo vis į viršų. Bet staiga jis pradėjo kristi ir vos nepalietė vandens. Tada abu keleiviai išmetė iš gondolos visą balastą, net ir daril savo drabužių. Tas padėjo, pavyko pabrėžti. Pavojaus metu dr. Joffries net buvo pasiruošęs šokti į vandenį, kad tuo būdu išgelbėtų Blanchardą.

Pusiaur antrą po pietų jau buvo galima balioną matyti iš Prancūzijos kranto. Dabar balionui teko kovoti su priešingu vėju, todėl tik apie ketvirtą valandą jam pavyko laimingai nusileisti tarp Boulogne ir Calais'.

Ar įstojai į
VILTIES
draugiją?

Nedelsk nė vienos dienos, bet šiandien pat siųsk 1 dolerį ir užsisakyk metams jau aštuntus metus šiam kontinento einantį iliustruotą humoro-kritikos žurnalą

PELĖDA

Išsina kovo, birželio, rugsėjo ir gruodžio mėn.

Rašykite dar šiandien: PELĖDA, 231 Wallace Ave. S.,
Welland, Ont., Canada.

Jaunimas kviečia

CLEVELANDO JAUNIMO VA KARAS SAUSIO MĖN. 19 D.
5 VAL. P. P., LIETUVIŲ SALEJE, IR KAS TOLIAU?

Gražus pavasarinis žiedas, dar gražesnis pavasariškai nusitelkęs Clevelando lietuviškas jaunimas. Pilna jo visame mieste. Dažnu atveju galime jį sutikti ir svečiuosna išvažiavusį. Judrus ir gyvas, kaip čiurlenęs upelio vanduo. Čia jis išsiskiria, išsiskvoja (iškilaudamas, posėdžiaudamas, mokydamasis, dainuodamas, žaisdamas), čia vėl vienon tėkmės subėga. Ir daugeliu atvejų ta bendra jaunimo tėkmė yra pati maloniausia, pati galtingiausia patraukti lietuviškų darbų vėžimą.

Malonu ir panevėžiečiui, ir marijampoliškiui, ir telšiečiui matyti mūsų jaunimą dirbantį vienom rankom, vieną širdim lietuvišką darbą. Kas šitam bendram jaunimo darbiui padeda, tas daug gražaus daro.

ALB Clevelando apylinkės valdyba sausio 19 d. organizuojamą jaunimo vakarą siekia mažu lašeliu padidinti bendrą jaunatviško darbo srovę. Jaunimo vakaras pirmą eilę yra bendras darbas, vėliau — bendros, linksmos užbaigtuvės. Visi vakaro paruošiamieji darbai (reklama, scenos parengimas, salės papuošimas, bilečiai, vaišių stalas ir t.t.) yra atliekami jaunomis rankomis. Tos pačios jaunos rankos atlieka programą. Jos ir tik jos švaistysis šokių salėje, organizuodamos įvairias linksmybes. Jos patarnaus man, Jums. Jos dirbs ir džiaugsis lietuviškojo aplinkoj be didesnio nuovargio, be didesnės padėkos.

O bus tikrai pavasaris gražesnis, nes šiam jaunimo vakarui įvykdyti mūsų jaunieji pasisakė už bendrą lietuviško jaunimo vėliavą, už bendrą šūkį. Lietuviškas jaunimas be savo organizacinių pasivadinių dirba ir dalyvauja pirmajame viso Clevelando jaunimo vakare. Jų šūkis: "Jaunimas žygiuoja".

Šis mūsų jaunimas kviečia ir jus, vyresnius, atsilankyti jaunimo vakare ir drauge pasižiūrėti bendrą darbą, bendrą pramogą. Kai dvi kartos gali kartu dirbti, kartu džiaugtis, palaikyti tiems žmonėms.

Būtų malonu ir panevėžiečiui, ir marijampoliškiui, ir telšiečiui, kad šis jaunimo vakaras Clevelande neliktų pirmutinis ir paskutinis; kad vėl po metų pakiltų Clevelando jaunimo bendroji vėliava ir, bendras darbas, ir bendras džiaugsmas, pasikartotų. Pasikartotų ne tik vienu jaunimo vakaru, bet gal ir visa jaunimo diena?

O kodėl ne visa Clevelando lietuviško jaunimo savaitė? Savaitėje yra septynios dienos. Kiekvienai iš jų jaunimas atrastų ką nors naujo, ką nors gražaus ir parodyti, ir padaryti. Čia rastų vietos ir jaunimo dailės darbų paroda, čia tilptų ir jaunimo skaitymo — deklamavimo varžybos, vyktų metų bėgyje parašytų rašinių premijavimas, sporto varžybos, jaunimui pasikaitos-diskusijos ir t.t. ir t.t. (septynių dienų gali būti ir per mažą). Pačią septyntąją — iškilmingas jaunimo vakaras.

Būtų graži ir atmintina savaitė. Tai vyktų vieną kartą metuose. Tas galima padaryti. Teikia remiančios organizacijos, vieno žmogaus, kuris tik šiuo

reikalu rūpintis, ir mūsų visų nuosirdžios paramos. Dirbkime lietuviškam jaunimui, nes mes veik nieko daugiau neturime. Darbas jaunimui — darbas savo tėvynei.

Iki pasimatymo sausio 19 d. Clevelando lietuviško jaunimo vakare.

L. Sagys,
ALB Clevelando apylinkės jaunimo reikalų vadovas

SKAUTAI

LIETUVIAI SKAUTAI AUSTRALIJOJE

(sks) 1947 m. lapkr. 28 d. iš laivo SS Gen. Heinzelman Fremantle uoste, Vakarų Australijoje, išlipa 43 lietuviai skautai ir 6 skautės. Dar tebeplaukiant laivą buvo suorganizuota mišri druvė, kuriai vadovavo sktn. B. Dainutis. Jam talkininkavo ps. J. Urbonas, sl. J. Janonis, sl. A. Jakštas, sl. V. Narbutas, j. ps. A. Gabas ir skautė K. Brundaitė. Jie buvo pirmieji skautiškos veiklos skatintojai ir organizatoriai.

Tik išlipus krantan, tarpininkaujant Vak. Australijos skautų skyr. vedėjai Miss Mary C. Hodskin, pajūry buvo užkurtas pirmasis mūsų skautų laužas. Jo programa patikusi šeiminiškėms. O jau kitą dieną mūsiškiai kartu su estais atliko skautiškąjį pusvalandį Fertho radiofone.

Iš Vakarų Australijos persikėlta Bonegilion, Victorijoje. Čia suorganizuoti keli tarptautiniai laužai, trijų tautų parodėlė. Atvykusius emigrantus australai išsiuntinėjo po visą kraštą darbams. Skautiškąjį veiklą, pasunkėję, tačiau buvo palaikoma korespondenciniais ryšiais. Dėka savo veržlumo, mūsų skautai 1948-49 m. suskrido iš visų Australijos kampų Pan-Pacifiko džiamborėn Melbourne. Čia jie dalyvavo lietuviškose bendrose Kūčiose. Džiamborėje atliktas didelis ir gražus mūsų tautos ir skautų reprezentacinis darbas. Lietuviškoji trispalvė, nuotraukos ir reportažai spaudoje, filmai, dainos per radiją maloniai nuteikė kiekvieną lietuvį.

Šioje džiamborėje pravedamas ir pirmasis lietuvių sk. vadų suvažiavimas. Jo metu rajono vadai išrenkamas sktn. B. Dainutis, Brolijos vadeiva — pskn. V. Neverauskas ir kt. pareigūnai. 1949. III. 3 Seserijos vadeivės pareigoms pakviečiama pskn. E. Laurinaitienė, vėliau paskiriama sktn. T. Reigienė. Šiuo metu Seserijos vadeivė yra pskn. Irma Laisvėnaitė.

Atidurbus darbo sutarčių laiką, mūsų skautai-tės ėmė burtis didesniuose centruose — Melbourne, Sydnejuje, Adelaidėje, Brisbanėje ir Geelonge. Kuriamos draugovės, vietininkijos ir tūntai. Stovyklos patraukia jaunimą į skautiškąs eiles. Skautų vienietai tampa lietuviškos židiniai, kur skamba gimtoji kalba ir daina.

1950 m. v. s. A. Krauso rūpesčiu įsteigtas pirmasis lietuvių židinys Australijoje. Tai nauja skautijos šaka, apimanti vy-

Sausio mėn. 19 d.

Lietuvių sale

BENDRAS DARBAS, BENDRAS DŽIAUGSMAS CLEVELANDO JAUNIMO VAKARE

PROGRAMA — jauna, graži, įdomi!!!

Atlieka mūsų jaunieji menininkai. Jie šoks, jie dainuos, jie gros ir... vilios. Pabaigai — jaunimo ir senimo linksmybės ir vargai.

ORKESTRAS — švelnus, staigus, sūkurings!!!
Netikite — ateikite ir įsitikinkite!

IVAIRENYBĖS — paslaptingos, pragištingos nuo pradžios lig pabaigos.

VAIŠIŲ STALAS — SALDUS, RŪGSTUS, TIRSTAS...
PIGUS.

P. S. VAKARAS BUS FOTOGRAFUOJAMAS IR FILMUOJAMAS.

Filmos demonstravimas (spėkite kada) — už metų, kitame jaunimo vakare. Ha!!!

JAUNIEMS 50 CENTŲ. SUAUGUSIEMS 1 DOL.

Pradžią labai punktualiai 5 val. p. p.

(Būtų nepatogu be Jūsų pradėti, bet šį kartą pradėsime).

Rengėjai

čiavimą baigusius narius. To židinio pirmojo tėvūnio ir steigėjo pastangomis išleistas sk. vyčiama leidinys "Vyčiavimo Keleiu". Knyga greit pasklido po visus sk. vyčių vietus pasaulėje.

1952 m. gruodžio mėn. išrenkama nauja rajono vadovybė — rajono vadas vyr. sktn. Ant. Krausas, Brolijos vadeiva pskn. J. Makulis.

Ir toliau mūsų skautai neuždarys nuo kitų savo veikloje. Kaip Brolijos reprezentantai jie dalyvavo dar dviejose džiamborėse — Greystanes, N. S. W. ir Clifford Parke, Vic. Lietuvių liaudies meno parodėlės, pasirodymai, būdingi stovyklų įrengimui bei bendravimas su kitų tautų skautais padėjo skleisti tėvynės ir jo vargų garą.

Per tą lietuviškos skautijos dešimtmetį Australijoje jos gretos nuo 49 narių paaugo iki 368 skautų ir skautėjų šiuo metu. Veikia visos skautavimo šakos. Taip pat aktyvūs tėvų būreliai prie vienetų. Jie remia skautus, moraliai ir materialiai.

Australijos rajono vadovai šiuo metu yra: LSS rajono vadas v. s. A. Krausas, rajono dviasios vadovas kun. P. Butkus, Seserijos vadeivė ps. I. Laisvėnaitė ir Brolijos vadeiva ps. A. Bakaitis. Tūntams - vietininkijoms vadovauja: "Aušros" tūntui — v. s. V. Kišonas, "Vilniaus" t. — v. s. V. Neverauskas, "Džiugo" t. — ps. E. Pankevičius, "Ventos" vietininkijai — vyr. sktn. P. Stelmokas ir Geelongo v-jai — vyr. sktn. P. Šileris.

LAVINAMI SKAUTŲ VADOVAI

(sks) Kovo 15-16 d. New Haveno bus LSB 1-jo JAV rajono lauzavedžių kursai. Jiems vadovaus sktn. Vilijus Bražėnas. Šiuo metu tame rajone vyksta vadų lavinimo kursai. Gegužės 30-31 ir birželio 1 d. šaukiamas to rajono skiltininkų sąskrydis. Jame dalyvaus visi skiltininkai ir paskiltininkai.

MENO VAKARAS-BALIUS WORCESTERIJE

(sks) Worcesterio skautų tėvų k-tas sausio 18 d. 7 v. v. Elks Home, 39 Elm St., Worcesteriye rengia meno vakarą-balių. Programoje dalyvaus solistai-instrumentalistai Brolijai Vytautas ir Herkulis Brolijos, Bostono Muzikos Konservatorijos studentai, ir Henrikas Jakubauskas, Holy Cross studentas. Dainuos — Daiva Mongirdaitė, Bostono Muzikos Konserv. studentė, Aušra Vedeckaitė, Juliard Muzikos Konserv. studentė. Baletą šoks Natalija Vizbaraitė. Kūrbą skaitys: Velda Prapuolenytė, pianu palydima Violetos Matulevičiūtės, Rimantas Jakubauskas ir Genovaitė Šikštėnaitė. Programos pranešėja bus G. Šikštėnaitė.

Stasio Barzduko viešas pranešimas

Praeitą sekmadienį lietuvių salėje Bendruomenės centro valdybos pirmininkas Stasys Barzdukas padarė plačią apžvalgą, jo vadovaujamos Bendruomenės veiklos ir davė paaiškinimus apie socialistų spaudoje jam daromus priekaištus, net šmeižimus, kurie pikta valia pramanyti.

Šį pranešimą surengė Clevelando apylinkės valdyba. Dalyvavo gana daug bendruomenės narių ir gyvai reagavo į visus reikalus.

Po visų išsikalbėjimų, Juozas Stempužis patiekė rezoliuciją, kuri priimta vienbalsiai, pareiškianti Clevelando kolonijos ragavimą į Bendruomenės centro pirmininko užpuolimus nedraugingoje spaudoje.

Pabaigoje Ramovės įgalios atstovas Vyt. Brazilius trumpa kalba paminėjo 35 metų Klaipėdos atvadavimo sukaktį, patiekdamas daug įdomių faktų iš to įvykio, kaip vienas iš Klaipėdos vadavimo dalyvių.

Jonas Adomonis,

kelius metus dirbęs Globe Parcel Service, yra paskirtas į Clevelandą perorganizuoti ir išplėsti šios bendrovės skyrių. Įstaija bus perkelta į patogesnes patalpas, arti, gero susisiekimo. Bus atkreiptas didžiausias dėmesys į teisingą siuntinių įkainojimą ir greitą išsiuntimą.

Agr. W. Ziogas,

iš Allentown, Pa., vykdamas į Chicago, buvo sustojęs Clevelande ir lankėsi Dirvoje. Allentowne jis turi sodybą tvarkymo įstaiją.

Anglų kalbos pamokos

vyksta antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 1 iki 3 val. po pietų. Kreiptis į Public Library — 6405 Superior Ave.

P. J. Keršis ieško pusseserių: Antaninos Fadronienės ir Marytės Fadronienės, buvusių Keršiučių. Žinantieji praneškit: 609 Society for Savings Bldg., Cleveland 14, Ohio.

Lituanistinės Mokyklos Tėvų Komitetas

rengia koncertą-vakarą gegužės 10 dieną (šeštadienį) Slovėnų Auditorijoje.

Visos organizacijos ir sambūriai yra prašomi tą datą įsidėmėti ir tą dieną jokių parengimų neruošti.

Sofija Mudrauskienė

vėl išvažiuoja į Floridą ir ten prabus iki pavasario. Clevelando grįš tik gegužės mėn. Floridoje jos adresas toks: 1543 S. W. 7 St., Miami, Fla.

NAMAI SV. JURGIO PARAPIJOS RAJONE

Visi yra į šiaurę nuo Superior. Dviejų šeimų, 10 kamb. 2 garso pečiai. 2 garažai. Kaina \$15,900.

Du namai vienam sklype. Vienam name du butai po 4 k., kitam du butai po 4 k. Kaina \$21,000.

Du namai vienam sklype. Vienam name du butai po 5 k., kitam vienas butas iš 5 k. Kaina \$16,000.

Trijų šeimų namas. 6 k. žemai. 4 ir 3 kamb. aukštai. Kaina \$13,000.

E. 61 St. 6 k. vienos šeimos. Kieto medžio grindys. Naujai įrengta. Židiny. Gaso šildymas. Garažas. Patogumai žemai. Vonia aukštai. Galima naudoti dviem ir vieni šeimai. Kaina \$12,000.

E. 74 St. vienos šeimos 7 k. Gaso pečius. Garažas. Kaina \$11,500.

Prie Sv. Kazimiero bažnyčios 7 k. vienos šeimos. Gaso šildymas. Labai geram stovy.

E. 185 St. 6 k. vienos šeimos. Gaso šildymas. Labai geram stovyje. Savininkas išvažiuoja ir turi parduoti. Kaina \$14,900.

Prie Neff Rd. 4½ k. vienos šeimos, 4 metų senuko. Turi parduoti dėl išvažiavimo.

I pietus nuo Lake Shore Blvd. 6 k. vienos šeimos. Visai kaip naujas. Kaina \$19,900.

Globokar Realty
990 E. 74 St. HE 1-6607 (6)

NAUJŲ NAMŲ

pasirinkimas naujų gatvė — Glenbrook Blvd., Beverly Hills, Euclid, Ohio (arti Neff Rd., tarp Euclid Ave. ir Chardon Rd.). Vienos šeimos, 2, 3 ir 4 miegamųjų. Puiki ir patogi aplinka. Kainos nuo 21,500 iki 25,500 dolerių.

Kreiptis į
Edvardą Karnėną
J. G. Oshen Realty and Insurance Service
1141 Ansel Rd.
SW 5-4808 arba ER 1-4732

Parduodamas namas

dviejų šeimų po 4 k. Trečiam aukšte 2 kamb. su vandeniu ir gasu. Naujosios Parapijos rajone.

Saukti: P. J. Kersis — telef. MA 1-1773.

Turime gerų ir gražių namų.

Vienos ir dviejų šeimų, Naujosios Parapijos rajone.

Stanley Yacas, jr.

lietuvis

REALM REALTY

IV 1-9911

FRANEŠAMA...

NATIONWIDE'S

naujas

SEIMOS DRAUDIMAS

Vienas gyvybės draudimas pailgina visą jūsų šeimą... ne automatiškai kiekvieną naują prisidėjusį (po 14 amžiaus dienų) NE KTEK NEPADIDĖJANT už mokamą vieną draudimą! Skambinkit:

PAULINA MOZURAITIS, Agentas

SK 1-2183

GEORGE'S FLOWER AND GIFT SHOP

7011 SUPERIOR AVE.

TEL. UT 1-8677

Jurgis Sidabras — lietuvis savininkas

Ivairiausios gėlės. Importuotos prekės iš užsienio. Arbata. Kava. Pudingas ir kt.

Gėlės vestuvėms, šermenims, banketams.

Sklypo pagražinimas. Vidaus dekoracijos — namų, krautuvų, viešbučių.

Nemokamas vainikas šermenims.

JUOZO KAMAČIO IR JONO BALEIKOS, ST. CLAIR SHOE STORE,

12915 St. Clair Ave.

Batų ir odos parduotuvė, didelės batų pasirinkimas ir žemesnės kainos negu kitur.

Siuntimui į Europą duodama nuolaida.

Batų taisymas paimamos ir pristatomos į namus be mokesčio.

Darbo val.: nuo 9 v. ryto iki 7 v. v.

Telefonas: GL 1-5575, buto — GA 1-7658.

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas

1254 Addison Road

Tel. HE 1-6352

Atdara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMATIŠNŲ TAI SYMAS

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas; motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinų dalių įdėjimas. Parduodami amžini aku-mulatoriai.

24 hours towing.

Dienos telef.: HE 1-6352.

Nakties telef.: LI 1-4611.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue

Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street

Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausių mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE.

EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija, visus lietuvius ir jų draugus, kviečia nepamiršti 1953 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savo savuose namuose. Klubas turi įvairias garsikalbius. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausyti muzikos, lietuvių radio valandėles. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksime, visi patogumai Jums.

Pilnai padengta apdrauda HI 2-7626

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
1132 Summit Dr. Cleveland 24, Ohio

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgiečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENdicoit 1-1763

936 East 185 Street

KE 1-7770

TURIME JUMS GERŲ NAMŲ,

ypatingai Eddy — St. Clair rajone.

Suinteresuoti namų pirkimu kreipkitės į

Juožą Mikonį,

RAY NAUSNER REALTY

11809 St. Clair Ave. Tel. UL 1-3919

ar namuose MU 1-2154

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6344. Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Maskva gundo Kanadą

Maskva priėjo išvados, kad aliantai (NATO) iki šiol dar nepasiekė pilno susitarimo ir, kad atsakymuose į Maskvos siūlymus nusiginklavimo propozicijas pasirodė tam tikri skirtumai. Komentuojamas Kanados užsienio reik. ministerio dr. Smitho paskutiniuosius pareiškimus, V. Suščenko rašo Pravdoje:

"Tarybų Sąjungos viešoji opinija su pasitenkinimu priėmė Kanados užsienio reikalų ministerio blaivų paraiškimą, kuris liečia Kanados-Sov. Sąjungos santykius. Dr. Smith pasakė, kad Kanadoje reikiama "didelis noras sumažinti įtampą tarp Vakarų ir Sov. Sąjungos" ir kvietė "iš naujo įvertinti situaciją — kaip karinę taip ir politinę". Tai privalo būti — pasakęs min. Smith — pagrindiniu mūsų užsienio politikos tikslu. Tokiai padėčiai esant, Kanados pažiūros nebus identiškos, toms, kurios reiškiasi kitose šalyse — NATO narių tarpe, kur į kiekvieną naują Sov. Sąjungos propoziciją kategoriškai atsakoma ne.

"Pravda" primena Bulgarijos raštą ir Kanados min. pirm. Diefenbakeriui, kuriame nurodoma reali programa dėl Kanados su Sov. Sąjunga santykių pagerinimo.

"Tarybų Sąjungos vyriausybė — rašo Pravda — tarp kitko yra giliai įsitikinusi, kad Kanada, būdama glaudžiai tarptautiniame kontakte, g. lėtu daug prisidėti, kad susitarus dėl naujų Sov. Sąjungos pasiūlytų propozicijų taikai išlaikyti. Tarybų Sąjungos vyriausybė kviečia tarp šių abiejų valstybių sudaryti klopčiausius kontaktus."

Komentatorius paliečia ir prekybos reikalus. "Paskutinį mėnesį — jis rašo — Kanados vyriausybė ėmėsi energingai ieškoti kelių, sumažinančių prekybos priklausomybę nuo J. A. Valstybių, stengiantis praplėsti prekybą su Anglija. Vienok ir Kanados spauda teisingai rašo, kad būtų geriausia praplėsti prekybą su socialistinių valstybių bloku. Visai skirtingai nuo JAV ir Anglijos, tie kraštai ga-

lėtų pirkti Kanadoje ne tik žaliavas ir maistą, bet taipogi mašinas, laivus ir pramonines prekes.

Kanados su Sov. Sąjunga bendradarbiavimas būtų labai vaisingas taipogi tiriant ir užvaldant Arktiką. Dėl daugelio rajonų klimato ir sąlygų panašumo būtų tikslinga sistematiškai keistis mokslo ir praktikos lėmėjais žemdirbystės srityje".

Nurodydama galimybes dėl draugingų kontaktų mokslo, technikos, kultūros ir sporto srityse, Pravda rašo: "Trumpiausias tarp mūsų kraštų kelias eina per ledinius Arktikos plotus ir, jei "šaltojo karo" ledas išsities, tai jokie poliariniai ledai nebegalės sušaldyti didėjančios draugystės tarp kaimyninių tautų".

Iš to matome, kaip Sov. Sąjunga ieško nors ir mažiausių plyšelių, į kuriuos tuojau lenda su savo propaganda.

K. M. Juozas Šarūnas

IŠ VOKIETIJOS

AMERIKIEČIŲ KARIŲ EGLUTĖ VASARIO 16 GIMNAZIJAI

Gimnazijos Kalėdų eglutė jau kelinti metai ruošia lietuvių ir amerikiečių daliniais, apdovanojami ta proga ne tik mokiniais, bet ir pačią gimnaziją. Šįmet labai atsidėję iš anksto pradėjo ruošti amerikiečių daliniais. Ypatinai daug darbo tam skyrė senas gimnazijos bičiulis, amerikiečių evangelikų karių kapelionas Holmes, kurio iniciatyva buvo sudarytas iš dviejų majorų ir kapitonų specialus komitetas.

Jau lapkričio pabaigoje gimnaziją aplankė amerikiečių komisija, apie 20 asmenų, lydimi lietuvių dalinių kpt. J. Valiūno ir K. Bendoraičio. Komisija nuodugnai apžiūrėjo rūmus, pasižadėdama pasirūpinti būtiniais rūmų remontais.

Kalėdų eglutė buvo amerikiečių suruota gruodžio 12 d. Tą dieną amerikiečiai perėmė virtuvę savo žinion ir virtuvės ser-

žantas su trimis virėjais paruošė mokiniams ir svečiams valgius.

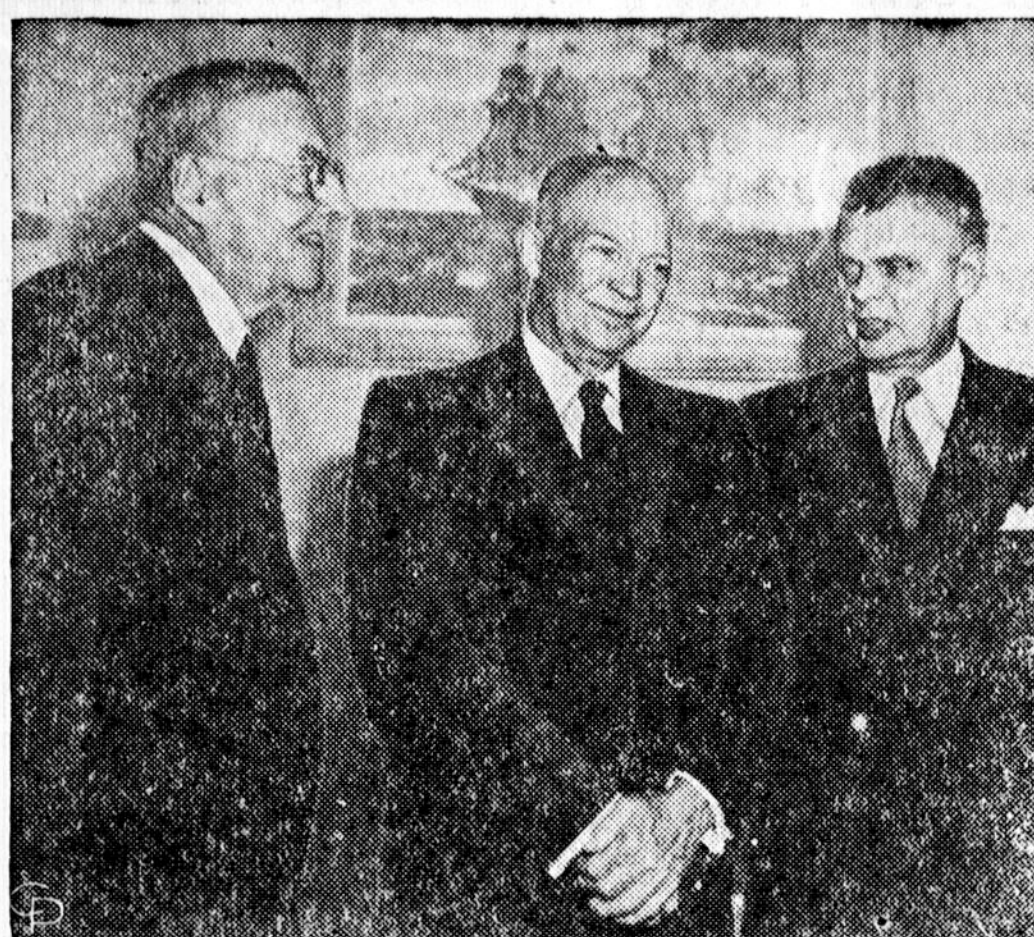
Po gimnazijos mokinių pasirodymo su sava programėle, svečiai ir mokiniai susirinko gimnazijos valgykloje, kur dalyvius aptarnavo amerikiečių kariai. Didele eile išsiriavo, kareiviai vienas po kito nešė valgius, kariai tvarka dirguojami išpuodingo Kalėdų Senio. Po valgių visi buvo dar apdovanojami krepšiais, su riešutais, saldumynais ir vaisiais.

Po to kapelionas Holmes ilgesnėje kalboje nupasakojo simpatijas, užuojautos ir draugiškumo jausmus, kuriais vadovavosi amerikiečių kariai, ruošdami šią eglutę ir rūpindamiesi gimnazija. Gausus suvažiuosiu karių skaičius, susipažinęs su gimnazija ir jos mokiniams, toliau skleis minti, kad jai reikalinga pagalba, ir ji yra jo verta.

Kapelionas Holmes išsamiai nupasakojo planus, kaip numatoma praveisti gimnazijos rūmų remonto darbus, kuriems sudaryta tiksli samata. Pagal samatą vien dažymo plotas sieks apie 50.000 kv. pėdų, o darbo valandų teks įdėti per 1.500. Komisija visa tai apskaičiavusi, bet darbo pravedimu teks rūpintis kpt. J. Valiūnui. Baigdamas kapelionas Holmes ieteikė laikinai e. p. direkt. T. Gailiui karių rinkliavos likutį — apie 2.800 DM

T. Gailius nuoširdžiai padėkojo už aukas ir pagalbą ir ieteikė komiteto nariams ir kapelionui Holmes gimnazistų išaustas tautines juostas.

Dar kurį laiką pasisvečiavo, amerikiečių kariai išvyko, bet jų ryšis su gimnazija tuo nesibaigė. Keletą dienų po to amerikiečių sunkvežimis jau atgabeno mokiniams amerikiečių šei-

Valst. sekretoriaus Dalles, prez. Eisenhowerio ir Kanados min. pirm. Diefenbakeris.

mose surinktų rūbų. Vienas iš karininkų ilgesniu straipsniu aprašė gimnaziją ir Kalėdų eglutę viename San Francisco laikraštyje ir jau gavo į tą straipsnį atsiliepimą — pirmą vienos amerikietės 50 dolerių auką. Pereitais metais gimnazijoje lūps amerikiečių Kalėdų Senis, prisimindamas tas Kalėdas, atsiuntė dabar iš Amerikos auką — 20 dol. čekį.

GARBĖ RAŠYTOJUI ŠEINIUI

1957 m. gruodžio mėn. 26 d. DIRVOS Nr. 51 buvo atspaus-tas Igno J. Šeinius straipsnis apie švedijoje gyvenančių lenkų Lapkričio 11-tą — Lenkijos nepriklausomybės minėjimą. Į jį buvo pakviestas ir I. J. Šeinius, kaip lietuvių atstovas. Lenkai, nors ir pakviesti lietuvių atstovų, viešai demonstravo pretenzijas į Lietuvos žemes, į Vilniaus kraštą. Gerbiamas I. J. Šeinius prieš lenkų demonstracijas protesto ženklą apleidė susirinkimui ir atsisakė dalyvauti jų rengtuose pietuose.

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos St. Catharines Skyrius Canadoje į gerbiama I. J. Šeinius viešą demonstraciją už savo tautos teisių gynimą atkreipė dėmesį, nuoširdžiai jį sveikina ir reiškia auksčiausią padėką. Šis I. J. Šeinius tautinis žestas sustiprina ir V. K. L. S-gos užsi-

brėžtus tikslus kovoti už savo teises.

Mums labai džiugu, kad mes dar ir dabar surandame žmonių, iš kurių jaučiame tą pačią dvasią, kaip kad mes būdami po lenkų sprespaula jautėme: ne tik moralę, bet ir materialią paramą.

Jei tokių energingų I. J. Šeinius ryžto asmenų būtų daugiau, tikime, kad ne tik Vilniaus sritys, bet ir kitos vakarinės Lietuvos sritys atsistotų geresnėje gynimosi plotmėje.

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos St. Catharines Skyriaus Valdybos vardu Kazys Bogušis, pirm. Juozas Dilys, sekret.

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Toronto sk. valdyba sveikina rašytoją I. J. Šeinius išreikštą protestą Lenkijos nepriklausomybės šventės minėjime Stockholme, kartu dėkodama Jam visų vilniečių vardu už mūsų teisių gynimą į sostinę Vilnių.

Geris, Vilniaus krašto lietuviai, geriausiai pažįstame Lietuvos Pietų kaimyną, tad ir su dideliu rezervu (daugumas net ir su pasipiktinimu) sutinkame žinias apie "pasitarimus" lietuvių su lenkais tremtyje.

Teisingai I. Šeinius rašo: "Sėdant su lenkais prie bendro stalo, kaip suvalkuso ar kitur, negalima pastatyti savo ginklo kertėn ar palikti anapus durų, nes lenkai liko tokie patys".

K. Baronas, VKLS Toronto sk. pirmininkas

BOSTON

Bostono Lietuvių Vyrų Choro banketas-šiupinys įvyks 1958 m. sausio mėn. 19 d. 5 v. Lietuvių piliečių klubo salėje, So. Bostone. Programoje solistė D. Mongirdaitė, muz. J. Gaidelio vad. mergaičių trio, vyrų choro kvintetas, linksmieji broliai, kaimo muzikantai ir kt.

Sokiamas gros studentų orkestras.

Vyrų choro valdyba maloniai kviečia visus į šį įdomų paren-gimą atsilankyti.

NAUJIENA!!!

PINIGAI siunčiami į Sov. S-gą, Lietuvą, Latviją, Estiją. Pilnai garantuota ir oficialiai 100 rublių \$10.00. Pristatoma per 2 savaites. Persiuntimas atseina \$5.00. Perlaidos didžiausia suma \$50.00. Tačiau galite siųsti perlaidų kiek norite.

GRAMERCY

744 BROAD STREET, Room 925 NEWARK, N. J. Licensed and Bonded by N. J. State Banking Commission

MARGUTIS

vra patį seniausią Amerikos lietuvių žurnalas. Jis išleina kiekvieną mėnesį — yra gausiai iliustruotas, turiningas, įvairus ir skaitomas su malonumu.

MARGUTIS metinė prenumerata \$3.00.

Margučio adresas: 6755 So. Western Ave., Chicago, Ill.

LIETUVOS KRONIKA

(1918. II. 16 — 1940. VI. 15)

Sudarė A. GERUTIS

13. Ant Nemuno tilto ties Alytum žuvo pirmas Lietuvos kariuomenės karininkas Antanas Juozapavičius.

15. Į Paryžių atvažiavo Lietuvos delegacija taikos konferencijoje. Delegacijai pirmininkavo užsienio reikalų ministras prof. A. Voldemaras.

16. Lietuvos delegacija taikos kongrese Paryžiuje įteikė memorandumą, reikalaujama prileisti ją prie kongreso darbų. Tačiau Lietuvos prašymas nebuvo priimtas.

17. Į Maskvą išvažiavo Lietuvos Raudonojo Kryžiaus misija iš pirmininko Dr. J. Alekso, Ministrų Kabineto reikalų vedėjo T. Petkevičiaus ir adv. V. Burkevičiaus lietuvių įkaitų ir belaisvių persikainavimo reikalais. Misijai pavesta taip pat kalbėtis dėl preliminarinės taikos su Sov. Rusija.

21. Valstybės Taryba priėmė pirmą įstatymą valstybės kontrolei tvarkyti.

22-24. Kaune ir Penemunėje įvyko raitelių pulko ir II at-sargos bataliono karių dalies maištas, iškelęs ekonominius ir politinius reikalavimus. Maištas numalšintas. Maišto metu žuvo amerikietis leitenantas S. J. Harris.

26. Laikinosios vyriausybės įsakymu, "ostmarkės" vadinamos "auksiniai", o "fenigiai" — "skatikais".

27. Bolševikai sušaudė Jekabpilyje, Latvijoje, kun. Joną Budrį, Aknystoje organizavusį savanorius prieš bolševikus (gimė 1881 m. Raseinių apskr., Ariogalos valsčiuje).

K o v a s

1. Kaune su Latvijos vyriausybės atstovais pasirašyta sutartis dėl paskolos Latvijai, dėl Liepojos uosto naudojimo ir dėl bendros kovos su bolševikais.

1. Lietuvių Mokslo Draugija įsteigė Vilniuje Aukštuosius Mokslo Kursus (uždaryti 1921 metais).

3. Lenkų delegacija pateikė taikos konferencijai Paryžiuje memorandumą dėl Lietuvos inkorporavimo į Lenkiją, kurios ribose Lietuva turėtų autonominį režimą.

10. Šiaulius vėl užėmė vokiečių kariuomenės daliniai.

12. Kaune įsteigta karo aviacijos mokykla.

12. Valstybės Tarybos prezidiumas patvirtino tokios sudėties Ministrų Kabineto: Ministras pirmininkas — prof. Pranas Dovydaitis, užsienio reikalų ministras — prof. A. Voldemaras, finansų — M. Yčas, vidaus reikalų — A. Stulginskis, švietimo — J. Yčas, teisingumo — Liudas Noreika, krašto apsaugos ministerijos valdytojas — Antanas Merkys, finansų ministerijos valdytojas — Vytautas Petrulis, susisiekimo ministerijos valdytojas — J. Šimoliūnas. Kiek vėliau žemės ūkio ir valstybės turtų ministru paskirtas Povilas Matulionis.

15. Į Lietuvą atvyko Amerikos maisto komisija iš keturių asmenų su majoru Ross priešakyje.

18. Gindamas Jungtinių Amerikos Valstybių misiją prie Lietuvos viešbučio nuo vokiečių žuvo Kauno komendantūros kareivis Pranas Eimutis.

19. Į Kauną atvyko prancūzų karinė misija su pulk. Reboul priešakyje.

24. Lietuvos delegacija Paryžiaus taikos konferencijoje įteikė memorandumą dėl Lietuvos sienų, reikalaujama prijungti prie Lietuvos Respublikos Mažąją Lietuvą.

B a l a n d i s

2. Vilniuje įsteigtas Laikinasis Lietuvių Komitetas.

2-5. Lietuvos kariuomenė puolė Varėnos Viečio kryptimi Vilniui iš bolševikų atvaduoti.

4. Vieton ligi tol buvusio trijų asmenų prezidiumo Valstybės Taryba išrinko Antaną Smetoną Valstybės Prezidentu.

4. Paskelbtas Ministrų Kabineto priimtas įstatymas, draudžias kariškiams dalyvauti politikoje.

6. Į Kauną atvyko pirmasis britų atstovas Grant Watson.

7. Vilniuje mirė Antanas Vileišis, parašęs daug populiari-nio turinio knygelių.

8. Lietuvos delegacija įteikė taikos konferencijos pirmininkui Prūsų Lietuvos Tautinės Tarybos pirmininko 1919. II. 6 raštą, kuriuo prašoma Tautiją Lietuvą atskirti nuo Vokietijos ir priskirti prie Lietuvos Respublikos.

10. J. Pilsudskis paskelbė manifestą į Lietuvos gyventojus, kuriame jis pasisakė už Lietuvos Lenkijos uniiją.

12. Sudarytas naujas Ministrų Kabinetas. Ministras pirmininkas — M. Slezevičius, užsienio reikalų ministras — A. Voldemaras, krašto apsaugos — A. Merkys, finansų — J. Vileišis, prekybos ir pramonės — J. Šimkus, tiekimo ir maitinimo — S. Kairys, darbo ir socialės apsaugos — J. Paknys, susisiekimo — V. Čarneckis, vidaus reikalų — P. Leonas, žemės ūkio ir valstybės turtų — A. Stulginskis, švietimo — J. Tūbelis, teisingumo — L. Noreika, ministras be portfelio žydų reikalams — M. Solo-veičikas, ministras be portfelio gudų reikalams — J. Voronko, ministras be portfelio — J. Šernas.

12. Kaune įsteigta Karo ligoninė.

13-13. Lietuvių Taryba Vašingtone paskelbė, kad tomis dienomis turi būti surinkta vienas milijonas parašų dėl Lietuvos nepriklausomybės pripažinimo.

16. Paleista Valstybės Taryba. Visa įstatymų leidžiamoji ir vykdomoji galia atiteko Valstybės Prezidentui ir Ministrų Kabinetai.

19. Lenkai, puldami iš Lydos, užėmė Vilnių.

21. Lenkai, paėmę Vilnių, pradėjo puliti Lietuvos kariuomenę ir veržtis į Lietuvos valdžios valdomas sritis.

23. New Yorke surengta lietuvių diena — paradas tikslu pasiekti Lietuvos nepriklausomybės pripažinimo.

25. Vilniuje pradėtas leisti dienraštis "Nepriklausoma Lietuva".

28. Generalinio štabo viršininku paskirtas gen. Silvestras Žukauskas.

27. Lietuvos kariuomenė atėmė iš bolševikų "Ukmergės raktą" — Pagirius. Tuo prasidėjo planingas karas su bolševikais.

30. Priimtas įstatymas, kuriuo gegužės pirmoji skelbiama darbo žmonių ir tautų solidarumo švente.

PATI PATIKIMIAUSIA FIRMA SIŪSTI SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ IR KITAS SSSR DALIS YRA

PARCELS TO RUSSIA, INC.

VEIKIA pagal specialų susitarimą su INTURIST, Maskvoje 1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y., Tel. Ingersol 7-7272, Ingersol 7-6465

Priėmimo Punktas

New York City, 78 Second Ave., Tel. Orchard 4-1540

GALITE SIŪSTI TIK NAUJUS DAIKTUS

Galite siųsti medžiagas drabužiams, naujus drabužius, avalynę, odas, siūvamas mašinas, rašomas mašinėles, muzikos instrumentus, maisto produktus, vaistus ir visokius kitus daiktus.

Galite atnešti savo siuntinius į bet kurią mūsų įstaigą, o taip pat galite atsiųsti paštu. Paštu gauti jūsų daiktai persiuntimui į SSSR čia mūsų įstaigose peržiūrimi, apskaičiuojamas maitas, persiuntimo išlaidos ir tuoj jums pasiunčiama sąskaita. Gavus jūsų patvirtinimą ir perlaidą siuntinys, be jokio atidėlio, išsiunčiamas adresatui.

Jūsų patogumui mūsų įstaigose galite siuntiniui gauti įvairiausių daiktų pociomis žemiausiomis kainomis. Taip kad siuntinį galite sudaryti atsilankę į mūsų įstaigą.

PARCELS TO RUSSIA, INC.

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y.

Ši įstaiga atidaryta kasdien ir sekmadieniais nuo 9 iki 6 val., šeštadieniais 9-4.

MANHATENE PRIEMIMO PUNKTAS

78 Second Ave., New York City, N. Y.

MOSŲ SKYRIAI:
DETROIT, Michigan,
11601 Jos Campau Ave.,
Tel. Townsend 8-0298

HARTFORD, Connecticut,
651 Albany Avenue,
Tel. CHapel 7-5164

LOS ANGELES, California,
121 S. Vermont Ave.
Tel. DUnkirk 5-6550

PHILADELPHIA 23, Pa.,
832 North 7th Street
Tel. WA 3-1747

CHICAGO, Illinois,
3741 W. 26th Street
Tel. CR 7-2126

NEWARK, New Jersey,
263 Market Street
Tel. Market 2-6937